

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

HISTORIE ZUŠ V TŘEBONI

Tereza Benedová

České Budějovice, 2007

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

26.4.2007

Tereza Benedová

ANOTACE

Město Třeboň žije pestrým hudebním životem, na němž se podstatně podílí Základní umělecká škola. Proto se stala hlavním tématem této práce. Pozornost je též věnována vývoji hudebního dění v Třeboni od doby posledních Rožmberků, během národního obrození i složité doby 1. a 2. světové války, až dodnes. Nejvýznamnějšími událostmi bylo založení zpěváckého spolku Pěslav (později Pěslav – Ozvěna), vznik Třeboňské filharmonie, z níž se v poválečných letech stal Třeboňský symfonický orchestr (nyní Třeboňský lázeňský symfonický orchestr) a především založení hudební školy v roce 1949. O hudební škole se na následujících stránkách pojednává nejvíce, neboť její absolventi nacházejí uplatnění nejen ve zmiňovaných hudebních tělesech, ale v mnohých případech i na významných uměleckých postech v celé republice. V dnešní době má škola kromě hudebního oddělení i oddělení taneční a výtvarné a její učitelé a žáci tvoří významnou složku veškerého kulturního života ve městě.

The rich cultural life of Třeboň is significantly related to the activity of the Primary School of Art in Třeboň. That is why it has become the subject of this thesis. Attention is also paid to the development of musical activities in Třeboň throughout the history (at the era of the last Rožmberks, during the National Revival and the painful time of World War I and II and finally at the present time). Among the most important events belongs the foundation of the choir Pěslav (later referred to as Pěslav – Ozvěna), the establishment of the Třeboň Philharmonic (which after the World War II became the Třeboň Symphony Orchestra) and above all the establishment of the musical school in 1949. This musical school is dealt with most minutely on the following pages, because it trains not only future members of the before-mentioned amateur ensembles but also prospective experts holding important artistic positions all over our country. At present the Primary School of Art in Třeboň has along with its musical department also younger departments of dance and fine art and its pupils and teachers significantly contribute to the richness of the cultural life of Třeboň.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych vyjádřila poděkování všem, kteří nemalou měrou pomohli s realizací této diplomové práce. V první řadě tedy paní ředitelce Mgr. Stanislavě Blažíčkové za ochotu, vlastní zkušenosti a především materiály ze školního archivu, paní učitelce a kronikářce Třeboňského lázeňského symfonického orchestru Aleně Kohoutové za informace a historické prameny, jejímu manželovi Jaroslavu Kohoutovi, bývalému řediteli ZUŠ v Třeboni a stálému dirigentovi TLSO za kroniku tohoto orchestru, panu učiteli a sbormistrovi Jaroslavu Masopustovi za údaje o historii a současné činnosti zpěváckého spolku Pěslav – Ozvěna, paní učitelce Mgr. Jitce Balcarové za cenné zkušenosti a informace o dění v ZUŠ, Zdeňku Brůnovi za významné články v almanaších, kde zpracoval vzpomínky a zážitky již nežijících pamětníků, Martinu Čurdovi za pomoc s anglickým překladem anotace a v neposlední řadě také panu Mgr. Martinu Voříškovi za trpělivost, ochotu, neocenitelné rady a pomoc při vzniku diplomové práce.

ÚVOD

Tato diplomová práce má být pokusem o stručné zmapování hudebního života v Třeboni přibližně od 16. století do současnosti, zejména se zaměřením na základní uměleckou školu. Třeboň, lázeňské městečko ve středu nejrozsáhlejší jihočeské rybníční pánve, byla kdysi osadou, založenou landštejnskou větví Vítkovců. Od 14. století, kdy se dostala pod správu Rožmberků, velmi rychle bohatla. Velkého rozkvětu dosáhla především na počátku století šestnáctého, když Štěpánek Netolický vybudoval první velké rybníky a Zlatou stoku a Jakub Krčín z Jelčan založil přímo za hradbami města rybník Svět a největší český rybník Rožmberk. V roce 1601 se Třeboň stala trvalým sídlem posledního Rožmberka Petra Voka. Do města byl převezen bohatý archiv a knihovna, o jejichž uspořádání má velkou zásluhu dějepisec Václav Březan. Tento archiv se stal důležitým zdrojem informací také pro tuto diplomovou práci. Šlo zejména o materiály „Rožmberkové“, „Cizí rody“ a „Velkostatek Třeboň“. Z těchto pramenů pocházejí údaje o hudebním dění za života Petra Voka i později.

Podstatným přínosem pro třeboňský hudební život bylo založení zpěváckého spolku Pěslav (v roce 1863) a Třeboňské filharmonie (v roce 1890). Obě tělesa vydržela i složitou dobu okupace a druhé světové války, kdy se starala o rozptýlení obyvatelstva. Vyvrcholením jejich spolupráce byla dokonce dvě operní představení (*Dalibor* a *Prodaná nevěsta*). Pěslav v Třeboni působí dodnes pod názvem Pěslav – Ozvěna (ke sloučení se sborem Ozvěna z Chlumu u Třeboně došlo roku 1967), Třeboňská filharmonie se rozpadla po válce a po čase byl místo ní založen Třeboňský (později lázeňský) symfonický orchestr.

Jedním z nejpodstatnějších kroků třeboňských hudebníků bylo založení dlouho očekávané hudební školy – bylo to v roce 1949. Škola byla v této diplomové práci věnována velká pozornost z důvodu mého několikaletého studia v ní. Chod školy a veškerá její činnost je dobře popsána a zaznamenána v kronice od založení této instituce v roce 1949 do 70. let minulého století. Další podrobné informace bylo lze získat od současné ředitelky, tj. v období od roku 1994 dodnes. Bohužel dění ve škole v osmdesátých letech nebylo možné vysledovat, neboť kronika v té době nebyla pořádně vedena a existuje jen pár zmínek v příloze ke kronice. Nynější ředitelka není pamětnicí, takže nemohla o tomto období informovat. Tehdejší ředitel Jaroslav Kohout

mi mohl poskytnout jen kroniku Třeboňského symfonického orchestru – z toho důvodu bohužel nemohly být události ve škole v osmdesátých letech podrobněji zmapovány v této práci.

Základní uměleckou školu spoluzaložil Jiří Grepl, po pár letech se ředitelkou stala Vlasta Nývltová. Velmi důležitá však byla doba, kdy školu vedl Jaroslav Kohout, který jí věnoval obrovskou část svého života. Do školy docházel nejprve jako žák, pak v ní byl ředitelem obdivuhodných třicet čtyři let. Za dlouhou dobu jeho působení zažila škola spoustu úspěchů, o nichž se dochovalo mnoho materiálů. Z toho důvodu jsem ke kapitole o Jaroslavu Kohoutovi zařadila samostatné podkapitoly o soutěžích a významných absolventech. Ostatní ředitelé působili na škole jen krátce a údajů bylo méně, proto jsou úspěšné okamžiky školy zahrnuty v kapitolách o jednotlivých ředitelích.

Poslední ředitelkou je do dnešních dnů Mgr. Stanislava Blažíčková, která stojí v čele školy od roku 1994. S jejím příchodem prodělala škola výrazné změny. Podařilo se otevřít výtvarný a taneční obor, školu více rozšířit a zviditelnit.

Můj blízký vztah k Třeboni, Základní umělecké škole i samotné paní ředitelce, která mě šest let vyučovala zpěv, byl důvodem k napsání této diplomové práce. Prvotním záměrem je seznámit s tím, jak se vyvíjel hudební život v Třeboni a jejím blízkém okolí, ale zejména se zaměřit a poukázat na Základní uměleckou školu, která má v republice velmi dobré jméno, účastní se mnoha soutěží, přehlídek a vystoupení a vychovává další generace talentů v oboru nejen hudebním, ale i výtvarném a tanečním. To vše by nebylo možné bez výrazné pomoci paní ředitelky Mgr. Stanislavy Blažíčkové. S velkým zájmem a porozuměním propůjčila pro účely napsání této práce obsah školního archivu, to znamená především školní kroniku, pamětní listy, přílohy ke kronice i velmi interní materiály školy, jako jsou například výroční zprávy, doplněné jejími vlastními poznámkami.

Významnou pomocí byly také rozhovory se současnými i minulými učiteli na Základní umělecké škole v Třeboni, kteří poskytli cenné informace, které se v oficiálních veřejnosti předložených materiálech najít nemohly. Velký dík patří především manželce bývalého ředitele Jaroslava Kohouta Aleně Kohoutové a učitelce klavíru na detašovaném pracovišti ZUŠ v Lomnici nad Lužnicí Mgr. Jitce Balcarové. Kromě zmíněných učitelů mi ochotně vyšel vstříc i nynější sbormistr zpěváckého spolku Pěslav – Ozvěna Jaroslav Masopust a člověk ze všech nejdůležitější, dlouholetý dirigent, muzikant, učitel a ředitel Jaroslav Kohout, který byl osobně přítomen velké

většinu všech hudebních událostí v Třeboni za posledních přibližně šedesát let. Jaroslav Kohout mi svěřil kroniku Třeboňského symfonického orchestru, kterou až do roku 1990 vedl a spravoval Jan Vališ

Jelikož o historii ZUŠ v Třeboni neexistuje žádná literatura v knižní podobě, veškeré informace byly čerpány z výše uvedených zdrojů, k nimž se navíc řadí také internet, z něhož pochází zejména údaje o nynější činnosti Třeboňského lázeňského symfonického orchestru a Základní umělecké školy. Literatury bylo tedy velmi omezené množství, podstatnou část zdrojů tudíž poskytla Základní umělecká škola. Jediný, kdo se výrazněji zabýval tímto tématem i historií třeboňského hudebního života, byl Zdeněk Brůna, jenž zpracoval mnohé zajímavé postřehy, vzpomínky a vypravování pamětníků, kteří jsou dnes již po smrti. Bez jeho článků, uveřejněných v almanaších, by diplomová práce postrádala významné údaje. Jedná se o články v almanachu *25 let Lidové školy umění v Třeboni* (vydáno v září 1974) a *10 let Třeboňského symfonického orchestru* (vydáno v říjnu 1969). Také vlastní zážitky Zdeňka Brůny došly v almanaších svého uplatnění, a proto mu patří obrovské poděkování.

HUDEBNÍ ŽIVOT V TŘEBONI – HISTORICKÝ VÝVOJ

OD PETRA VOKA DO DOBY NÁRODNÍHO OBROZENÍ

Z mnoha archivních materiálů lze vyčíst, že hudební život v Třeboni sahá až do vzdálené minulosti a má svou tradici. Už v roce 1552 založili Rožmberkové svou dvorní kapelu, která měla hrát k obveselení a tanci panstva a obstarávat chrámovou hudbu.¹ Zdeněk Brůna se v almanachu zmiňuje, že samotný panovník ve Vídni záviděl Rožmberkům tuto kapelu, neboť u císařského habsburského dvora tehdy žádná nebyla.²

O založení kapely v roce 1552 se zmiňuje Václav Březan takto: „...*Před sv. Matějem [24. 2.] pán mladý, Jeho Milost [Vilém z Rožmberka] příjev na Krumlov,....ráčil písaře německýho Mikoláše Witticha do Lince s vozem a se čtyrmi koňmi po městské pozounáře neb muzikanty odeslati, aby na Krumlov přijedouce, Jeho Milosti posloužili. Než purkmistr, rychtář a rada Lince rádi by to učinili a pánu takovou muziku odpustili, ale tím se vymlouvali, že krále Maximiliána v brzkých dnech očekávají, a protož že velmi nepřipadně pán ráčí o ně státi, a že nevědí, kterak bez své nějaké hanby je odeslati [26. februarii]. Nicméně pán ráčil muziku v Čechách, při kteréž dosti vesel s panem Joachymem z Hradce, paní manželkou jeho [Anna Hradecká z Rožmberka, nevlastní sestra Viléma z Rožmberka] i jinými pány a přáteli pobýti ráčil, sobě najíti. A tudy pánu příčina dána, že sobě do domu všelijakú muziku, nelitovav nákladu, nechtěv se jiných prositi, zjednati ráčil. V Budějovicích Českých Joachymovi varhaníku ráčil dáti dělati regál nový s několika mutacemi [klávesový hudební nástroj s několika proměnami ladění] a od něho dáti 90 kop míš. K tomu také i jiná instrumenta muzická i muzikanty a pozounáře Jeho Milost pán zjednati ráčil. Gregr pachole [Řehoř Šamper, rožmberský hudebník], vyučiv se v Linci na pozoun a cink, ač byl připověděl městu sloužiti, však na žádost páně ouřad linecký Jeho Milosti pánu ho pustili. A ten až do sešlosti věku a skonání při domu rožmberským zůstal...“³*

Na dvoře pana Petra Voka z Rožmberka (mladší bratr Viléma z Rožmberka) bylo o muzikanty velice dobře pečováno. Díky dobrému jménu, které si kapela

¹ Pojednání Jana Mareše, které bylo uveřejněno v Časopisu muzea Království českého (ročník 1894). Čerpáno z: BRŮNA, Zdeněk, *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, Třeboň, tiskly Jihočeské tiskárny, n. p., České Budějovice, říjen 1969. Almanach k výročí Třeboňského symfonického orchestru.

² BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 4.

³ BŘEZAN, Václav, *Životy posledních Rožmberků I.*, Praha, Nakladatelství Svoboda, 1985, str. 68 - 69

vydobyli, dostávali dobrý plat, i stále nové členy. Kapelníkem se stal Jan Švestka (Václav Březan se o něm zmiňuje jako o Janu Štolcarovi⁴). Petr Vok ho měl tak v oblibě, že mu dovolil vystrojít na zámku svatbu: „...*Martii 1. Jan Štolcar jinak Švestka, kapelmajster pana vladaře, jmel též svatbu na zámku Třeboni s pannou Juliánou z Velešína...*“⁵ V almanachu se píše, že Jan Švestka a trubač Lukáš Zigotta vyučovali hudební dorost.⁶ Kapela měla mnoho nástrojů, z nichž lze jmenovat tyto: loutny, dulciány, dudy, violy, housle, pozouny, vlašské kornety, pumorty, roketle, baspumorty, tuplpasumorty, polní trouby, vlašské bubny, gamby, klavikord, vagantpumorty, šalomeje, silence, cinky, flétny, tercinky, mundcinky, krumferny, kvartpozouny, tercpozouny, kloryty a další a další roztodivné instrumenty, hudební náčiní a příslušenství, jak je pro potomstvo zachovaly staré inventury v třeboňském archivu⁷ – „...*v nichž veškerá instrumenta muzická pořádně poznamenána byla.*“

Za Petra Voka bylo zvykem, že nejvyšší služné dostával dvorní varhaník: „...*bylo to ročně pěkných pár desítek kop grošů*“⁸. Členové kapely mívali pochopitelně méně, ale zase dostávali k platu také stravu a někteří i šatstvo. Ve starých listinách třeboňského archivu lze najít vedle už zmíněných hudebníků mnoho dalších. Lze předpokládat, že Petr Vok muzikanty do své kapely nesháněl v cizině, nýbrž, jak uvádí Zdeněk Brůna⁹, většina z nich vyrostla z regionální hudebnosti, protože v archivních pramenech se nachází málo jmen hráčů cizího původu. Z český a jihočeských jmen lze tedy vyjmenovat tato: Vavřinec Třeboňský, Martin Kraus, Jakub Spěcháček, Jan Koláček, Jan a Adam Lupikotové, Dobiáš Chrobolský, Václav Hrbáček, Jan Štolcar a jiní, uvádění třeba i pouze křestními jmény, jako např. Jíra, Pavel, Girg, Ezechiel, Tomášek, atd. Mnozí z nich také vyučovali. Avšak pravděpodobně byl v Třeboni nějaký hudební život už dávno před Rožmberskou kapelou.

Petr Vok zemřel 6. listopadu 1611 a na své milé hudebníky pamatoval i ve své závěti. Ti nejlepší, jako třeba Dobiáš Chrobolský, Vavřinec Třeboňský a Václav Hrbáček, dostali odkazy z dědictví v částkách až kolem sta kop grošů. Slavný pohřeb se konal v Třeboni, 30. ledna 1612. Muzikanti na něm svému pánovi naposledy zahráli, o

⁴ BŘEZAN, Václav, *Životy posledních Rožmberků II.*, Praha, Nakladatelství Svoboda, 1985, str. 853.

⁵ BŘEZAN, V., *Životy posledních Rožmberků II.*, str. 571.

⁶ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 4.

⁷ Státního oblastní archiv v Třeboni, fondy Rožmberkové, *Cizí rody a Velkostatek Třeboň*. Čerpáno z: BRŮNA, Zdeněk, *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 4.

⁸ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 4.

⁹ BRŮNA, Z., *25 let Lidové školy umění v Třeboni*, Třeboň, Jihočeské tiskárny n. p. Č. Budějovice, 1974, str. 29. Almanach k výročí ZUŠ v Třeboni.

čemž se obšírně rozepisuje Václav Březan: „...následovala muzika rožmberská, předně bubeník s vlaskými bubny a trubači s trúbami, vše přistřeny sukem černým, šest párů. Ti, jakž tělo mrtvé vyzdviženo z zámku, lermo troubili a bubnovali. Potom pak jdouce *submissa voce* [sníženým hlasem], tiše, než v kostele zase lermo učinili, když koně vedli...“¹⁰ Smuteční píseň složil tehdy slavný místní lidový básník a literát Šimon Lomnický z Budče („narozen 1552, zemřel 1623 jako rožmberský poddaný a úředník, majitel zájezdního hostince v Ševětíně, spisovatel, skladatel textů a nápěvů písni“)¹¹

Další dění po smrti Petra Voka opět popisuje Zdeněk Brůna.¹² Rožmberskou kapelu nadále spravoval snad ještě krátkou dobu rod Švamberků (internetová stránka ZUŠ v Třeboni uvádí, že se o poslední obnovení kapely pokusil Jan Jiří ze Švamberka v roce 1615¹³), neboť později se vyskytují v pramenech už jenom zmínky o hudbě chrámové. Jde zejména o práci prelátů třeboňského kláštera (Vojtěch Prechtl: 1719 – 1744 a Jihočech Augustin Marek z Bavorova: 1750 - 1785), z nichž nejdůležitější bylo působení preláta Norberta Heermanna v letech 1663 až 1669 („*Norbert Heermann, narozen 27. 11. 1629, zemřel 25. 5. 1699; augustinián německého původu – z Magdeburgu – od r. 1658 správce kanonie v Borovanech, od r. 1662 probošt kanonie v Třeboni*“)¹⁴. Zmínění preláti nakupovali nové nástroje, nechali opravit varhany a později i koupit nové, které poprvé zazněly na sv. Augustina v roce 1739. Díky nim se rozšířily pochvalné věty o zpěvu a hudbě v třeboňském kostele.

Co se dělo s kapelou po vymření rožmberského rodu, zmiňuje almanach k výročí ZUŠ v Třeboni.¹⁵ Kapela zanikla a pozůstalí hudebníci ztratili možnost kvalitního výdělků, jakou měli na dvoře Petra Voka. Zbývalo jim hrát v kostelích a k lidovým tancovačkám. Mezi šlechtice, kteří hudebníky velmi podporovali a dávali příležitosti mnohým výborným instrumentalistům a skladatelům na svých zámcích a panských sídlech, lze kromě Rožmberků počítat také např. Lobkovice, Kinské, Questenberky, Černíny, Lichtensteiny, Šporoky, Fürstenberky, Salmy a jiné. Další vládnoucí šlechta však tak hudbymilovná nebyla. Mezi českou a moravskou hudebnost osmnáctého století i později, se ale třeboňští učitelé, varhaníci, lidoví muzikanti i členové literátského bratrstva také začlenili, byť skromněji. Dokazují to mnohé zmínky z archivů. V Třeboni

¹⁰ BŘEZAN, V., *Životy posledních Rožmberků II.*, str. 636.

¹¹ BŘEZAN, V., *Životy posledních Rožmberků II.*, str. 820.

¹² BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 4.

¹³ *Základní umělecká škola v Třeboni* [online], Třeboň: ZUŠ, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?articleid=10>>.

¹⁴ BŘEZAN, V., *Životy posledních Rožmberků II.*, str. 800.

¹⁵ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 29.

tedy došlo k výraznému poklesu podporování hudby ze strany šlechticů, a tak se hudební život koncentroval pravděpodobně hlavně v kostele okolo chrámové hudby.

V Třeboni působili jistě jako všude učitelé, kteří se starali o základní hudební vzdělání obyčejných lidí. V tom jim velmi pomáhalo již zmíněné treboňské literátské bratrstvo, které mělo na starosti kostelní zpěv a hudbu. Dělo se tak až do reforem Josefa II., kdy bylo roku 1785 zrušeno. O jednom z posledních členů tohoto bratrstva, jímž byl sklenář Karel Nussbaum, se v historických pramenech vypráví, že „...*se jeho krásný a zvučný hlas v kostele ozýval ještě v době, kdy bylo již tomuto zpěvákovi více než sedmdesát let.*“¹⁶

Jak už bylo řečeno, v období baroka až do počátečních desetiletí 19. století dostávali prostí lidoví hudebníci příležitost k výdělku zejména na panských sídlech nebo v hudbě chrámové. Ruku v ruce se společenským vývojem se hudba stávala přístupnější i širší veřejnosti a koncem 19. století přecházela z církevních a šlechtických příbytků do koncertních sálů a operních sálů. Přibývalo svobodných muzikantů a ubývalo poddaných, ale svoboda byla vykoupena často žalostnou finanční situací a životem v bídě. Skutečná péče o hudební talenty přišla až se začátkem 20. století.

Zdeněk Brůna uvádí, že se v období národního obrození a v době zájezdů Josefa Kajetána Tyla do Třeboně začíná ve městě provozovat hudba také v rodinách; mezi ty nejznámější řadí tyto: Hortíkovi, Petříkovi, Hronkovi, Vladykovi, Krbovi a Zítkovi.¹⁷ Vojtěch Zítek je dokonce známý tím, že skládá se svými kolegy hudbu pro Tylova divadelní představení.

PĚSLAVA TŘEBOŇSKÁ FILHARMONIE

V druhé polovině 19. století došlo v důsledku vyhlášení císařského Říjnového diplomu v roce 1860 k rozvoji sdružovací činnosti.¹⁸ Po dlouhém absolutistickém režimu habsburské monarchie se zvedla vlna nacionalistického cítění a vznikaly nejrůznější spolky s hudebním a politickým posláním, např. Umělecká beseda (1863) nebo Jednota zpěvákých spolků českoslovanských, která vznikla z popudu Zpěvákého

¹⁶ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 5.

¹⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 29.

¹⁸ ČERNÝ, J., KOUBA, J., LÉBL, V., LUDVOVÁ, J., PILKOVÁ, Z., SEHNAL, J., VÍT, P., *Hudba v českých dějinách*, Supraphon, o. p., Praha, 1983.

spolku Hlahol v Praze (1868).¹⁹ Hlavním cílem bylo sborové zpívání slovanských písní a podpora slovanské vzájemnosti. Byly vydávány jednotné spolkové stanovy, legitimace a odznak doprovázený diplomem.

V říjnu 1863 vznikl zpěvácký spolek Pěslav.²⁰ Na jeho založení se podíleli např. František Petřík, Tomáš Zátka, Karel Krb a jiní. Za své základní pravidlo si hudebníci určili, že „...*smysl pro zpěv povzbuzovati, šlechtění mysle oživovati a společenské zábavě přispívati bude.*“²¹ Pěslav se tak stal od prvního koncertu roku 1864 až do první světové války hlavním aktérem třeboňského hudebního dění. V době největší slávy míval i více než dvacet vystoupení ročně. V roce 1867 se konala oslava na počest vysvěcení praporu Pěslavu, jejíž součástí byl pochodňový průvod městem a střelba z mozdířů.

Pěslav organizoval i mnohá vystoupení slavných umělců. Koncert, který způsobil v Třeboni pozdvižení a ještě dlouho se o něm mluvilo, se uskutečnil 13. a 14. června 1892.²² Pěslav pozval Antonína Dvořáka, který přijel do Třeboně i s manželkou. Spolu s profesory konzervatoře houslistou Ferdinandem Lachnerem a violoncellistou Hanušem Vihanem zahráli pravděpodobně Dumky (program se bohužel nedochoval), neboť Antonín Dvořák rád tuto svou skladbu v této sestavě hrával. Oba muzikanty sám doprovodil na klavír.²³

Jak vyplývá z textu Zdeňka Brůny i z výpovědí pamětníků, podobnou slávu, jako koncerty Dvořákovy, si vysloužila také vystoupení Františka Ondříčka (1888 a 1901), dvaatřicetiletého Otakara Ševčíka (1884) a Emy Destinnové.²⁴ Ta se později usadila na zámku ve Stráži nad Nežárkou a ráda si v jižních Čechách zazpívala. Mnozí z tehdejších posluchačů těchto koncertů (např. Vladimír Hofbauer) o nich s nadšením hovořili v prvních desetiletích 20. století. Stejně tak radostně byly vítány i kočující herecké společnosti, které do města zavítaly, např. Pištěkova, Švandova, Trnkova, a

¹⁹ *České sbory* [online], [citováno 2007-04-11], dostupné z URL: <<http://www.ucps.cz/portal/cz/08-06-index.php>>.

²⁰ *Památka zpěváckého spolku Pěslav v Třeboni*, sborník vydaný u příležitosti slavnosti třicetiletého trvání spolku, 1893, čerpáno z: BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 5.

²¹ *Stanovy zpěváckého spolku Pěslav v Třeboni*, 1863, čerpáno z: BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 5.

²² BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 30.

²³ Antonín Dvořák se před odjezdem do Ameriky v roce 1892 loučil se svými ctiteli v Čechách i na Moravě řadou koncertů po jednotlivých městech, při nichž spolupůsobili oba jeho kolegové z konzervatoře i on sám a samozřejmě někteří místní hudebníci. Těchto koncertů bylo od 3. ledna 1892 celkem třicet osm a hlavní jejich ozdobou bylo klavírní trio Dumky a Rondo pro violoncello a klavír. ŠOUREK, Otakar, *Antonín Dvořák*, str. 49, čerpáno z: BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 30.

²⁴ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 29 - 30.

další. Nehrály pouze činohry, ale také občas opery a operety. Z oper se hrály v Třeboni nejčastěji Smetanova *Prodaná nevěsta*, Verdiho *La Traviata*, Weberův *Čarostřelec*, Gounodův *Faust a Markéta*, Lortzingův *Car a tesař* a jiné.

Mezi další organizační počiny Pěslavu lze zařadit představení *Prodané nevěsty* v roce 1893.²⁵ Bohužel se nezachovalo moc informací o tomto představení, jisté však je, že Pěslav vystupoval jako operní sbor, Vaška zpíval Adolf Krösing z pražského Národního divadla a ostatní role byly svěřeny hercům venkovských společností a členům Pěslavu. Orchestr měl dvacet čtyři členů, kteří se sešli pouze k nastudování této opery, neboť stálý orchestr v té době v Třeboni nebyl.

Ten vznikl až později. Z kroniky lze vyčíst, že roku 1900 vznikl sbor tamburašů při tehdejšímu Klubu cyklistů a roku 1902 se nezávisle na něm ustavil komorní orchestr, jemuž se začalo říkat Třeboňská filharmonie.²⁶ Mezi zakládajícími členy byli: Josef Láf (účetní schwarzenberského pivovaru), Jindřich Šiman, František Khuna, Karel Khuna, Karel Konrady (schwarzenberský důchodní asistent), František Majer, Jan Majer (kloboučník), J. Hronek (městský důchodní), J. Lhotský (schwarzenberský revident) a Adolf Vladyka (obuvník). Obě tělesa se po návrhu prof. Ladislava Prella sloučila na půdě Klubu cyklistů třeboňských roku 1911 a ponechala si název Třeboňská filharmonie. Pro pravidelné čtvrtletní zkoušky získali hudebníci za nízký nájem pokoj č. 15 v schwarzenberském hotelu Zlatá hvězda, jehož pozdějším nájemcem byl Adolf Bitter. Jiná vhodná místnost v Třeboni nebyla. Filharmonie spolu s Pěslavem pak často vystupovala na nejrůznějších koncertech a kulturních akcích v Třeboni.

První koncert Třeboňské filharmonie se konal 4. dubna 1912. Společně s Pěslavem provedlo těleso s třiceti čtyřmi členy *Fantasii* ze Smetanovy opery *Prodaná nevěsta* a Suppého předehru *Básník a sedlák*. Naposledy před první světovou válkou zahrála filharmonie s Pěslavem 10. srpna 1913 předehru ke Smetanově opeře *Libuše*, Bériotovu *Fantaisie de ballet* a Smetanovu *Českou píseň*.

Po válce začínala filharmonie znova a s jistými obtížemi. U dirigentského pultu vynikl ředitel kůru Karel Štěch, později Adolf Sedlecký, Josef Pražák, Jaroslav Simerský a Bohumír Štefl. Na prvním poválečném vystoupení roku 1921 zazněl *Sbor poutníků* z Wagnerovy opery *Tannhäuser*. Následovalo velmi úspěšné období, které trvalo až do druhé světové války.

²⁵ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 5.

²⁶ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 7 – 8.

Kupodivu činnost Třeboňské filharmonie a Pěslavu neskončila ani v protektorátních dobách. Naopak přibýlo několik nových členů, kteří se přistěhovali z pohraničí i ze Slovenska po 15. březnu 1939. Na místo dirigenta nastoupil Leopold Havel, tehdy profesor gymnázia, který zároveň vykonával v Pěslavu funkci sbormistra.

Nacisté činnost Třeboňské filharmonie trpěli. 16. ledna 1941 se konal koncert k 70. narozeninám Vítězslava Nováka. Zazněly dvě části z Novákovy *Slovácké suity*, a to *U muziky* a *Zamilovaní*. Roku 1943 zahráli hudebníci předeheru k *Egmontovi* Ludwiga van Beethovena.

Vyvrcholením práce Třeboňské filharmonie bylo provedení dvou Smetanových oper ve spolupráci s Pěslavem a Spolkem divadelních ochotníků. 10. a 11. července 1943 byl v právovárečném Tylově divadle²⁷ dvakrát proveden *Dalibor*. Hlavní role zpívali pěvci opery Národního divadla Stanislav Muž (král Vladislav), Eduard Haken (Budivoj), Karel Kalaš (Beneš), Josef Vojta (Dalibor), Marie Podvalová (Milada), Milada Jirásková (Jitka) a Bronislav Chorovič (Vítek). Díky velkému úspěchu bylo rozhodnuto nacvičit na příští rok *Prodanou nevěstu* (12., 13. a 14. srpna 1944). Ta měla úspěch ještě větší. Vidělo ji 2098 diváků z Třeboně a okolí. Hlavní role zpívali Marie Podvalová (Mařenka), Jaroslav Gleich (Jeník), Eduard Haken a Luděk Mandaus (Kecal), Stanislav Muž (Krušina), Oldřich Kovář (Vašek), Lída Nouzová – členka Pěslavu (Esmeralda) a další. Režisérem a tvůrcem scén obou představení byl Zdeněk Endris.

Celou akci inicioval rodák z Majdaleny, pražský advokát Adolf Kostečka, který tehdy bydlel v Suchdole nad Lužnicí. Tam se do jeho zámečku, nacházejícího se asi 18 km od Třeboně, sjížděli v létě o dovolené někteří z jeho přátel, herci z Národního divadla. Dalším organizátorem byl Kostečkův přítel Rudolf Vašata. Tento mladý, ale už velmi úspěšný dirigent orchestru Národního divadla, věnoval nacvičení orchestru a sborů mnoho svého času. Je však třeba připomenout, že všechny sborové scény rozpracoval s Pěslavem i s filharmonií už Leopold Havel. Zkoušek bylo mnoho. Smyčcové a dechové nástroje zkoušely odděleně, stejně tak party pro mužský a ženský sbor. Často na generální zkoušky přijížděli pražští hráči do druhých houslí, violoncell a lesních rohů. Pěslav výpomoc nepotřeboval.

²⁷ Divadlo bylo v Třeboni postaveno v letech 1823 – 1833. Nyní nese název Městské divadlo J. K. Čerpáno z : *Základní umělecká škola v Třeboni*, [online], Třeboň: ZUŠ, vložila MgA. Stanislava Blažíčková, 2006, [citováno 2007-02-12], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?articleid=10>>.

Proč měla obě operní představení takový úspěch, je nasnadě. Pro tak malé městečko jako je Třeboň, byla opera v složité době druhé světové války naprosto jedinečnou událostí. Pořadatelé prokázali velkou odvahu, když začali jednat s okupačními úřady a snažili se dostat povolení k provedení národní opery necelý měsíc po atentátu na Hitlera, kdy byly všechny kulturní akce zakázány. Kdo byl pamětníkem těchto představení, potvrzoval, jak nadšeně je lidé přijali a jak posíleno národní sebevědomí.²⁸ Zdeněk Brůna vzpomíná: „...*Pro nás, kteří jsme tehdy působili ať už v orchestru nebo ve sboru, byly to nezapomenutelné chvíle, když po namáhavé a dlouhé přípravě došlo konečně k tomu okamžiku, kdy zdvihl Rudolf Vašata svou taktovku, aby dal ve starobylém třeboňském divadle znamení k prvním tónům předehry. Avšak už i zkoušky byly pro nás velkým zážitkem, na nějž se nezapomíná.*“²⁹ Smetanova hudba, vynikající sólisté z Národního divadla, znamenitá práce dirigenta i nadšení hráčů Třeboňské filharmonie a zpěváků Pěslavu – to vše zaručilo mimořádnou odezvu u diváků z širokého okolí.

Naposledy si Třeboňská filharmonie zahrála na konci války na slavnostní akademii k prvnímu výročí Slovenského národního povstání v srpnu roku 1945, o čemž je zmínka v kronice.³⁰ Pak se začal orchestr rozpadat. Muzikanti se stěhovali do svých bývalých domovů nebo za prací do jiných měst a navíc změnami ve struktuře tělovýchovy po roce 1948 ztratila filharmonie svou dosavadní organizační základnu, tj. S. K. Třeboň 1884. Hudebníků tehdy zbylo jen pár. Poněvadž Třeboň neměla dosud hudební školu, nebyla naděje, že by z mladých lidí mohli vyrůst chybějící hráči. Filharmonie zanikla.

DALŠÍ HUDEBNÍ TĚLESA

Třeboňská hudebnost se však utvářela nejen činností Pěslavu a Třeboňské filharmonie. V každé době zde existovaly i jiné projevy hudebního života. Zdeněk Brůna vzpomínal na vyprávění starých pamětníků o smyčcovém kvartetu z osmdesátých

²⁸ Jedná se o vzpomínky a vypravování starých pamětníků, kteří již nežijí, např. František Volf, ing. Jindřich Šiman, MUDr. Alois Fiala, JUDr. Rudolf Anthon, Václav Meruna a další. Čerpáno z: BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 6.

²⁹ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 6.

³⁰ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 12.

let 19. století, který se skládal ze zakládajících členů Pěslavu Hortíka, Weidmanna, Hronka a Vladyky.³¹

Také na kůru děkanského chrámu se hudbě velmi dařilo. Zejména je třeba zmínit ředitele kůru a varhaníka Karla Štěcha (poválečného dirigenta Třeboňské filharmonie), který obstarával hudbu kostelní, řídil náročné vánoční a velikonoční slavnostní mše prováděné s orchestrem, sbory a sólisty. Dalším regenschorim byl Josef Chuchro starší. Působil v Třeboni za okupace sice krátkodobě, ale jeho činnost byla vynikající a záslužná. Po něm přišel varhaník Josef Bouza, který naopak zůstal v Třeboni mnoho let.

I mezi studenty a profesory třeboňského gymnázia bylo mnoho výborných hudebníků, kteří se stávali členy Třeboňské filharmonie nebo Pěslavu, věnovali se sólové hře, zakládali komorní soubory, smyčcová kvarteta nebo pověstné studentské dechové soubory, které dirigoval profesor Jan Formánek.³² Často účinkovali na oslavách a zábavách v Prátru ve Vídni, na veřejných vystoupeních a rozličných plesech v Třeboni i v okolí.

V almanachu je zmínka např. o profesoru Vilému Pechovi.³³ Byl to známý lingvista a jazykovědec, houslista a komorní hráč. V roce 1936 přednesl za doprovodu Třeboňské filharmonie houslový koncert D dur Ludwiga van Beethovena. Z dalších např. Jaroslav Simerský doprovázel na klavír sólisty zpěváky nebo instrumentalisty. Také Leopold Havel často vystupoval jako houslista, flétnista a cellista. Učitelka klavírní hry Marie Marxtová byla dlouhá léta téměř výlučnou a výbornou doprovázečkou i sólistkou na třeboňských koncertech. Hudební produkce studentů a profesorů byla pravidlem.

Z gymnazistů vynikali sourozenci Žlábkové. Celá rodina se věnovala komorní hře. Božena Žlábková zpívala již jako studentka na třeboňských koncertech a později se stala sólistkou opery v Hradci Králové a v Brně. Jeden z jejích bratrů, Jaroslav Žlábek, které ho učil např. Ševčík nebo Kocián, se později stal výborným houslovým pedagogem a virtuosem. Začal se učit ve Svaté Máchě Majdaleně u Třeboně u řídícího Františka Volfa.

To byla další významná postava třeboňského hudebního života. Se svými syny založil rodinné trio, které mělo výbornou úroveň. V almanachu se o něm píše toto: *„Pan řídící Volf byl výborný houslista, zdatný technicky a pověstný krásnou kantilénou.*

³¹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

³² VALIŠ, Jan, *Sto let gymnasia v Třeboni*, almanach k výročí Třeboňského gymnázia, čerpáno z: BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 7.

³³ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

Patřil do kruhu přátel „Strážské paní“, nejslavnější české pěvkyně Emy Destinové, která ho zvala jako spoluúčinkujícího na mnohá svá vystoupení v kraji. Učilo se u něho hodně žáků a jeho dva synové taktéž výborně hráli na klavír a violoncello. Byl také iniciátorem komorní hry v Třeboni.“³⁴

Další velkou hudební osobností byl Václav Jiráček.³⁵ Učil se hrát na housle u Karla Meruny a na klavír u Marie Marxtové. Už jako malý chlapec hrál v dechové kapele, kde vystřídal snad všechny nástroje. Na konzervatoři v Praze vystudoval dirigování a hru na klavír. V Třeboni se věnoval komorní hře s violoncellistou Gustavem Kunftem, hrával druhé housle v Třeboňské filharmonii či ve smyčcovém kvartetu s Františkem Sokolem, který hrál na violu. V roce 1946 přivedl Jiráček do Třeboně smyčcové kvarteto studentů pražské konzervatoře – pozdější Smetanovce. Na tomto koncertě sám hrál. Byla to klavírní sonáta č. 21 C dur *Valdštejnská*, op. 53 od Ludwiga van Beethovena. Smetanovci zahráli Dvořákův *Americký kvartet* a Smetanův kvartet *Z mého života*. Ten večer mělo vystoupení velký úspěch. Václav Jiráček se podílel spolu s dirigentem Jaroslavem Kohoutem také na vzniku Třeboňského symfonického orchestru v roce 1959. Stal se významným dirigentem Ostravské opery a Československého rozhlasu v Praze. Zahynul tragicky před více než třiceti lety a jeho smrtí ztratili hráči, dirigent a celý třeboňský i tehdejší československý hudební život velkou osobnost.

Všichni již zmínění sólisté a komorní hráči zpestřovali často koncerty Pěslavu. Kromě nich program doplňovali nejrůznější zpěváci, jako např. Josef Pill, Jan Dvořák, Jožka Barvínková a Berta Kuhnová. Doprovázeli je Josef Růžička na violu nebo Marie Marxtová na klavír. Ta byla pověstná tím, že se vždy zhostila svých korepetitorských i sólistických výkonů výborně a s imponujícím klidem.

Obliba komorní hudby, jak jasně vyplynulo z předchozích řádků, nepřestala ani za okupace. Zdeněk Brůna zmiňuje pravidelné schůzky hudebníků dvakrát v týdnu, ve čtvrtek večer a v neděli dopoledne, v Třeboni Na kopečku v zastrčené vilce, jíž se říkalo „Pod kopečkem“, u pana profesora Antonína Filipa.³⁶ Byli to hlavně stálí a věrní partneři profesorovi. Kromě hostitele-violisty přicházel do vily hrát Jan Vališ (houslista a kronikář Třeboňské filharmonie), také Leopold Havel a Zdeněk Brůna. Později místo Jana Valíše, který musel odejít do muniční továrny v Linci, přišel Josef Jiřina, student a

³⁴ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 7.

³⁵ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 33.

³⁶ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

žák Leopolda Havla, a Olga Němečková, taktéž Havlova studentka. Josef Růžička a Gustav Kunft se někdy střídali. V různých sestavách a hlavně ve smyčcovém kvartetu se všichni pouštěli do světa komorní hudby. Notového materiálu měli dostatek. Nacvičovali skladby od starých českých barokních autorů a autorů klasicistní, romantické i pozdější hudby, až k Sukovi, Novákovi, Janáčkově nebo například Schönbergovi.³⁷ K tomu si ještě profesor Antonín Filip vypůjčoval od svých známých v Československém rozhlasu některé skladby, které uslyšel a zdály se mu zajímavé. Mnohé z nich byly těžko dosažitelné. Zdeněk Brůna vzpomínal, že jiný člen kvarteta, tehdejší třeboňský soudce, dával skladby od Dittersdorfa, Onslowa, Vranického, Jírovce a Stamice opisovat zvláštnímu člověku, stálému hostu třeboňské šatlavy.³⁸ Byl to bývalý vojenský muzikant, který se toulal po okolí a na sklonku podzimu přicházel do Třeboně. Rád se nechal přistihnout při nějakém menším přestupku, aby pak ve vězení přestál zimu v teple a relativním pohodlí. Měl velkou radost, když mohl opisovat noty v klidu třeboňské věznice a na jaře odcházel s nějakým menším finančním obnosem a pár kusy prádla a šatstva na další výlet po české zemi. Zanechával po sobě na památku mnoho opsaných skladeb.

POVÁLEČNÁ DOBA A TŘEBOŇSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR

40. léta

V poválečných letech se muzikanti snažili vyplnit mezeru po zaniklé Třeboňské filharmonii a najít způsob, jak znovu uvést do života symfonickou hudbu a obnovit v Třeboni hudební tradice. Samozřejmě se objevily pokusy o založení nového orchestru, ale zatím všechny snahy selhávaly.

Zdeněk Brůna se zmiňuje, že ve městě existovala různá komorní sdružení, zvláště smyčcová kvarteta a klavírní tria.³⁹ Největší organizační podíl měl Leopold Havel (poslední dirigent Třeboňské filharmonie a v té době i sbormistr Pěslavu). S ním hráli v kvartetu po odchodu Antonína Filipa Jan Vališ, Zdeněk Brůna a Josef Jiřina, později Jana Vališe vystřídal Josef Růžička. Z klavíristů lze jmenovat profesora Josefa

³⁷ Ačkoliv byly Schönbergovy skladby velmi těžce dostupné, dr. Zdeněk Brůna potvrzuje v almanachu *25 let LŠU v Třeboni*, že Schönberga skutečně hráli. Velkou zásluhu na tom měl pravděpodobně profesor Antonín Filip. Čerpáno z: BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

³⁸ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 8.

³⁹ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 9.

Challuppera, Jiřího Grepla (oba byli velice činní i jako sólisté) a Vlastu Nývltovou. Jiřímu Greplovovi se v roce 1949 podařilo sestavit komorní orchestr městského hudebního ústavu. V roce 1953 do něho přibyl violista František Sokol.

V této době se konala celá řada koncertů, z nichž je třeba zmínit alespoň několik nejpodstatnějších. Smyčcové kvarteto pořádalo „Večery české hudby“ a „Večery ruské hudby“.⁴⁰ Pro velký zájem se konaly nejen v Třeboni, ale i v Lomnici nad Lužnicí, v Chlumu u Třeboně, v Suchdole nad Lužnicí a v Českých Velenicích. V Suchdole nad Lužnicí koncerty organizoval Alexandr Korb, který se tam mnoho let staral o propagaci hudby a kultury.

Kromě těchto večerů se konaly také sokolské akademie, na nichž hrávalo v roce 1946 až 1947 klavírní trio, tentokrát ve složení Zdeněk Brůna, Leopold Havel a Josef Challupper.

Za zmínku stojí i koncerty duchovní hudby ve schwarzenberské kapli v Třeboni a v Suchdole nad Lužnicí v sále kina (organizoval opět Alexandr Korb). Na nich zazpíval dokonce barytonista Národního divadla Jan Konstantin Dvořákovy Biblické písně. Doprovázel ho pražský varhaník Josef Hampejs a v další části programu spoluúčinkovali členové třeboňského tria, Leopold Havel a Zdeněk Brůna.

Ke květnovým oslavám roku 1946 byl dvakrát proveden koncert na téma „Český národ nikdy neskoná“. Jednalo se o hudební akci u příležitosti oslavy narozenin prezidenta Edvarda Beneše v Suchdole nad Lužnicí dne 26. května 1946. Organizátorem byl Adolf Kostečka. Spolu s Marií Podvalovou a Stanislavem Mužem vystoupili třeboňští komorní hráči. Rudolf Vašata secvičil, dirigoval a na klavír doprovodil Smetanovo trio g moll, k jehož provedení pozval oba jmenované členy třeboňského tria – Leopolda Havla a Zdeňka Brůnu.

Velmi důležitým počinem tohoto období bylo založení hudební školy v roce 1949, o což se zasloužili bývalí členové Třeboňské filharmonie. Jelikož je toto téma hlavním námětem diplomové práce, bude mu věnována samostatná část.

50. léta

V Třeboni a také na různých místech okresu se organizovaly koncerty k výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta v roce 1956.⁴¹ U klavíru seděla Vlasta Nývltová

⁴⁰ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

⁴¹ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 9.

(druhá ředitelka hudební školy v Třeboni), zpívala Zdeňka Brůnová, později provdaná Chuchrová a účinkovalo smyčcové kvarteto, tentokrát ve složení Zdeněk Brůna, Zdeňka Willgunová, František Sokol a Václav Beran.

Také se konal „Večer severské hudby a poezie“ s recitátory Otou Hradeckým, členem Jihočeského divadla, Mirkou Heřmanovou a Alenou Rencovou. Hudební část večera obstaralo opět smyčcové kvarteto, na klavír hrála ředitelka Vlasta Nývltová a zpívala sopranistka Zdeňka Brůnová. Obě dvě, jak ředitelka hudební školy, tak i zpěvačka, bývalá žačka školy, účinkovaly také na každém z koncertů v té době provedených.

Následovaly večery Fibichovy tvorby a slavnostní koncert ze skladeb jihočeského rodáka Františka Píchy. Ten zorganizoval Jiří Grepl a zahráli učitelé hudební školy v Třeboni. Dále se konal večer skladeb lužickosrbského skladatele Bjarnata Krawce za účasti profesora pražské Konzervatoře Václava Cmírala, který o skladateli promluvil pár slov. Za klavírního doprovodu Vlasty Nývltové zazpívala skladatelova dcera Ruth Krawcová-Rawpová.

Mezi další koncerty, které jsou vyzdvihovány v almanaších⁴², patří také večery hudby a zpěvu s Eduardem Hakenem, doprovázené hrou na harfu v podání Věry Thierové a na housle sekundoval opět Zdeněk Brůna. Dalším výrazným hudebním počinem byla dětská opera *Ogaři* od Jaroslava Křičky.⁴³ Tuto hru J. Máchy a J. Průchy se zpěvy a orchestrem nacvičila v roce 1956 druhá ředitelka hudební školy v Třeboni Vlasta Nývltová s dětským souborem této školy a jeho sólisty za spoluúčinkování malého orchestru složeného z učitelů a žáků školy. Velmi jí v tom pomohla Heda Vodičková, která pěvecký soubor vedla a její matka, paní Šeplavá-Vilská, herečka Jihočeského divadla, která se ujala režijní stránky. Operu dirigoval Jaroslav Kohout. Představení opery byl osobně přítomen dokonce sám autor Jaroslav Křička a příznivě ho ocenil. Největší zásluhu na tomto dobrém díle hudební školy měla ovšem její ředitelka. Ta pak také ještě nacvičila a veřejně provedla dětskou hru se zpěvy *Krakonošova medicína* od Josefa Máchy.

Také je nutné připomenout neméně významnou činnost pěveckého souboru gymnázia v Třeboni v pookupační době, o němž je taktéž zmínka v almanaších.⁴⁴ Na konci čtyřicátých a na počátku padesátých let 20. století vynikal svými úspěchy na

⁴² BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 34.

⁴³ *Příloha ke školní kronice*, ZUŠ Třeboň, opera *Ogaři*, str. 10

⁴⁴ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 32.

ústředních kolech soutěží tvořivosti mládeže student gymnázia Josef Pech, který později působil jako profesionální divadelní dirigent v Praze. Kromě sboru sestavil a vedl i malý studentský orchestr. V třeboňském divadle na jednom z mnoha koncertů zazpívali se souborem jako sólisté Marie Podvalová a Stanislav Muž ve Fibichově *Jarní romanci*. Je však na místě podotknout, že soubor měl také vlastní skvělé sólisty, například Drahuši Vrchotovou-Markovou a Jiřího Mareše. Z nich se stali profesionální zpěváci a později členové Pražského filharmonického pěveckého sboru.

Svůj pěvecký soubor nemělo jen gymnázium, ale také tehdejší národní škola v Třeboni.⁴⁵ Jednalo se o dětský folkloristický krojovaný pěvecký soubor a vedl ho Josef Štefl.

Nelze opomenout ani Třeboňský loutkový soubor, jenž ve městě existoval dlouhá léta a od úspěchu k úspěchu ho vedl zkušený principál Karel Brůha.⁴⁶ Třeboňští komorní hráči a někteří hudebníci, kteří byli členy Třeboňského loutkového souboru, vytvořili zdařilé hudební těleso. Doprovázeli scénickou hudbou úspěšná vystoupení loutkářů. V letech 1953 až 1956 se společně dostali až do ústředních kol celostátních soutěží v Chrudimi, Ústí nad Labem a v Bratislavě a získali přední umístění. Nemalý podíl na tom měla i zmiňovaná scénická hudba. Mezi hudebníky byl znova Leopold Havel, externí učitel hudební školy v Třeboni, později ředitel tehdejší LŠU v Jindřichově Hradci. Scénickou hudbu komponoval a hrál na flétnu. Dále to byli další členové loutkové scény – Marie Marxtová a Zdeněk Brůna, oba také učitelé třeboňské hudební školy, spolu ještě s ostatními loutkáři-hudebníky. Byli to Antonín Podrabský, Čestmír Zamrzla, František Sokol, Rudolf Anthon a mnozí další. Scénická hudba byla na soutěžích vysoko hodnocena, protože ostatní soubory, pokud vůbec nějakou scénickou hudbu měly, používaly hudbu reprodukovanou, nahranou profesionálními hudebníky. Třeboňští loutkáři však hudbu sami složili a provedli. Také pozdější ředitel třeboňské hudební školy Jaroslav Kohout napsal pro místní loutkáře hudbu ke hře Zapomenutý čert. Z toho vyplývá, že učitelé tehdejší LŠU v Třeboni zasahovali svou činností i do jiných kulturních oblastí.

I v padesátých letech pokračovala tradice komorní hry.⁴⁷ Po večerech se hrávalo nejvíce u Zdeňka Brůny, kam kromě Václava Jiráčka přijížděl i houslista Národního divadla Karel Malý, rodák z blízké Lomnice nad Lužnicí. Ten přivedl do Třeboně také

⁴⁵ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 9.

⁴⁶ *Příloha ke školní kronice*, ZUŠ Třeboň, in memoriam Karla Brůhy, str.41.

⁴⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 33.

svého přítele, známého klavíristu a profesora brněnské Konzervatoře Jaroslava Posadovského. V roce 1957 s ním vystoupila na koncertě v gymnaziální aule zpěvačka Zdeňka Brůnová.

V letech 1949 až 1959 bylo hudební dění v Třeboni obohaceno mnohými koncerty profesionálních pražských umělců. Zasloužila se o to nově založená osvětová beseda, vedená Luborem Malíkem a Františkem Kubalem, ale také hudební škola (založená roku 1949) a její první ředitel Jiří Grepl. Ten nacvičoval se svými spolupracovníky ve škole programy klavírního tria a sám jako klavírní virtuos hrál sólově. Na domácích koncertech hráli učitelé i ředitelé bezplatně. Na vstupném z takových aktivit získali určitý finanční obnos, který střídali pro význačné umělce, aby mohli uhradit všechny náklady s tím spojené. Jejich požadavky byly ale minimální – měli porozumění a vycházeli snahám jihočeských hudebníků ochotně vstříc. Nábor na koncerty se prováděl agitací od osoby k osobě, nikdo nespolehal na reklamu a plakáty.

Spolupráce s profesionálními umělci byla pro Třeboň vždy přínosnou zkušeností. Po celé předchozí roky (1934 až 1949) účinkovali ve městě a okolí převážně (a někdy výhradně) jihočeští amatérští muzikanti. I když byla tato skutečnost kritizována, nic se nezměnilo. Jednou z výjimek byl již zmíněný koncert kvarteta studentů pražské konzervatoře v roce 1946.

Postupně se naštěstí hudebníkům dařilo pokračovat v organizování podobných vystoupení. Od roku 1949 už probíhal koncertní život ve městě lépe. Z umělců, kteří do Třeboně zavítali, jmenuje almanach⁴⁸ tyto: Věra Řepková, Miloš Sádlo, kvarteto Národního divadla, několikrát František Maxián, kvarteto Československého rozhlasu, Spytihněv Šorm, Ilja Hurník, několikrát Ivan Kavaciuk, Libor Hlaváček, Alexandr Plocek, Stanislav Muž, Marie Podvalová, Vlachovo kvarteto také několikrát, dvakrát České noneto, Nora Grumlíková vícekrát, Anna Máchová, Eduard Haken, Československé kvarteto, Rejchovo kvinteto, Jan Soumar, Vlasta Mlejnková též několikrát a Josef Chuchro, tenkrát ještě jako student konzervatoře, jehož si Jiří Grepl doprovodil na klavír sám. V pozdější době to bylo i České a Sukovo trio, Dvořákovo kvarteto, Novákovo kvarteto a mnohokrát Foersterovo trio.

Zatímco Pěslav, řízený Leopoldem Havlem a později Vlastou Nývltovou, překonal všechny krize náročného období okupace a po skončení 2. světové války i nadále přispíval svým působením do treboňského kulturního života, vytvořit nový

⁴⁸ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 33.

orchestr se zatím příliš nedařilo. Dva pokusy učinil Jiří Grepl, který v roce 1950 a 1951 zorganizoval vždy v květnu nebo v červnu „Třeboňské hudební jaro“ (nebo také „Třeboňské jarní hudební festivaly“) a k tomu účelu sestavil malý orchestr městského hudebního ústavu z třeboňských komorních hráčů, učitelů hudební školy, žáků a přizvaných hudebníků.⁴⁹ Byly to vždy čtyři koncerty – dvou z nich se účastnili pražští umělci, třetí byl komorní, provedl jej ředitel jako sólista spolu s třeboňským klavírním triem, a čtvrtý byl koncert orchestrální. Třeboňské klavírní trio ve složení Jiří Grepl, Leopold Havel, Zdeněk Brůna provedlo v té době řadu koncertů se skladbami Antonína Dvořáka, Ludwiga van Beethovena, Wolfganga Amadea Mozarta, Bedřicha Smetany, Josefa Haydna, Camilla Saint-Saëns a Felixe Mendelssohna Bartholdyho.

Na to, jak se Jiřímu Greplovi podařilo složit komorní orchestr, vzpomínal dr. Zdeněk Brůna.⁵⁰ Grepl angažoval především učitele ze své školy, pak některé zbylé členy zaniklé Třeboňské filharmonie, dále pozval kolegy z hudební školy v Českých Budějovicích a jejich pokročilé žáky, protože třeboňská škola měla v té době zatím jen malé žáčky, a byl zde také malý komorní orchestr. Ke zkouškám i k produkcím svázeli hráče rodiče žáků. Některé zkoušky byly provedeny jen s místními muzikanty, ostatní pak v plném obsazení. V repertoáru tehdy měli mezi jinými skladbami *Malou noční hudbu* Wolfganga Amadea Mozarta, části z Janáčkovy *Suity pro smyčce* i ze *Suity pro smyčce* Petra Iljiče Čajkovského a dokonce i Mozartovu *Koncertantní symfonii* pro housle a violu s průvodem orchestru se sólisty Josefem Beranem (violista, ředitel hudební školy v Českých Budějovicích, známý houslový pedagog a skladatel) a Josefem Daňkem u houslí (tehdejší učitel v hudební škole v Písku). Po oba roky, kdy se koncerty komorního orchestru hrály, mohly být provedeny na zámeckém nádvoří, kde míval v dalších letech své tradiční červnové koncerty Třeboňský symfonický orchestr.

V roce 1952 odešel Jiří Grepl učit na pražskou konzervatoř a ředitelkou hudební školy se stala Vlasta Nývltová. Kvůli Greplově odchodu došlo k několika změnám. Třeboňské trio už obnoveno nebylo, ani o založení orchestru se nikdo nestaral. Nová ředitelka se věnovala hlavně komorní hře, doprovázela na klavír i hrála sólově, podněcovala učitele k vystupování a navíc byla dobrou organizátorkou koncertů v Třeboni a okolí. Jen ve stručnosti je třeba podotknout, že to byly stylové koncerty ze skladeb Ludwiga van Beethovena, Wolfganga Amadea Mozarta, Antonína Dvořáka a

⁴⁹ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 13.

⁵⁰ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 33 – 34.

Zdeňka Fibicha, dále večery barokní hudby a mnoho dalších. Ve škole bylo opět založeno smyčcové kvarteto ve složení Zdeněk Brůna, Zdena Weilgunová, František Sokol a Václav Beran (učitel hudební školy v Českých Budějovicích, bývalý hráč pražského orchestru FOK, bratr pedagoga Josefa Berana). Ten zajížděl do Třeboně vyučovat hře na violoncello a při té příležitosti nabídl pomoc i mimo školu.

Trvalý orchestr ale nebylo možno ještě tehdy vytvořit. Avšak s rozvíjející se činností treboňské hudební školy a aktivitou učitelů i komorních hráčů začala pomalu vznikat základna pro vznik orchestru. Zbývalo už jen pro tuto věc najít zapálenou osobnost, která by se s nadšením a trpělivostí chopila příležitosti a dala se cele do jejich služeb.

V roce 1956 nastává v treboňském hudebním životě nová etapa, za což se dá vděčit Jaroslavu Kohoutovi, který se stal tou hledanou osobností.⁵¹ Mladý absolvent tehdejší Vyšší pedagogické hudební školy pro výchovu učitelů LŠU v Českých Budějovicích nastoupil do treboňské hudební školy jako učitel a později se v roce 1961 stal jejím ředitelem.⁵² Založil nejprve ve velmi krátkém čase úspěšný žakovský dechový soubor. Z žáků LŠU vycvičil zdatné hráče na dechové nástroje. Tento dechový orchestr se zdarem absolvoval celou řadu soutěží a dosáhl v letech 1957 až 1962 velkých úspěchů. Dvakrát získal první místo v celostátních soutěžích škol a jednou byl oceněn čestným uznáním. O Kohoutově souboru bude ještě pojednáno později.

Práce Jaroslava Kohouta se však nezastavila jen u dechové hudby. Po čtrnáctileté přestávce navázal Jaroslav Kohout na staré tradice Třeboňské filharmonie, z jejichž členů zbylo jen několik posledních hudebníků. V září roku 1959 se konečně podařilo sestavit zárodek orchestru, a to jednak z učitelů hudební školy, jednak z literních učitelů v Třeboni a okolí, ze žáků školy a dalších amatérských hudebníků a nadšenců z Třeboně i odjinud.⁵³ Obsazení orchestru bylo pestré, skládalo se z učitelů, žáků, dělníků, zaměstnanců podniků, lékařů, právníků atd. Někteří z nich si dojížděli zahrát i z hodně vzdálených míst.

Nejprve to byl komorní orchestr, jehož organizační základnou byl nejprve závodní výbor ROH při kulturně osvětových zařízeních v Třeboni, od roku 1971 pak závodní výbor ROH při Lidové škole umění v Třeboni. Poprvé začal zkoušet pravidelně každou středu v sále hudební školy od 1. září 1959. Nové těleso si dalo jméno

⁵¹ Je zde jistě na místě zmínit se o Jaroslavu Kohoutovi v souvislosti se založením Třeboňského symfonického orchestru i přes to, že bude mít svůj vlastní oddíl v kapitole o ZUŠ.

⁵² BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 11.

⁵³ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 13 – 14.

Třeboňský symfonický orchestr. První veřejné vystoupení se uskutečnilo v aule třeboňského gymnázia dne 10. prosince téhož roku v 19:30 hodin na slavnostním večeru k ukončení Měsíce československo-sovětského přátelství. Orchestr zahrál Sibeliovu *Valse triste*. Jaroslav Kohout pokračoval a pokračuje stále ve své dirigentské činnosti se stejným elánem, přestože se jeho pracovní zatížení značně zvýšilo.

Předešlí ředitelé se zaměřovali zejména na komorní a sólistickou činnost, ale tento třetí ředitel školy se díky svému všestrannému hudebnímu založení a dirigentským vlohám hodil k vedení orchestru přímo znamenitě. Je též výborným klavíristou, který proslul tím, že „...*doprovodí sólistu, profesionálního instrumentalistu nebo pěvce, naprosto spolehlivě a citlivě po jedné orientační zkoušce, po níž se jde hned na pódium.*“⁵⁴ Jako varhaník se podílel na sérii pravidelných koncertů třeboňského kulturního života. Velmi úspěšné a hojně navštěvované koncerty se konaly jednak v Husově kapli pro lázeňské hosty a jednak ve schwarzenberské kapli tradičně vždy v srpnu. Vystupoval na nich společně s Josefem Chuchrem.

Po založení orchestru začali hudebníci hned pracovat na novém repertoáru. Začátky byly velmi těžké. Zdeněk Brůna uvádí, že „...*nikdo to lépe nemohl vyjádřit, než francouzský básník a spisovatel G. Duhamel.*“⁵⁵ Vzpomínal na pasáže o muzikantech amatérech: „...*Tápavě jsme se dobývali poznání. Klopýtavě a kulhavě jsme putovali lesem mistrovských děl, jako bychom šli s batohem na zádech zemí zázraků...*“⁵⁶

60. léta

Počáteční úsilí hráčů se vyplatilo – 190 diváků si přišlo poslechnout koncert na nádvoří třeboňského zámku dne 18. června 1960 s tímto programem:⁵⁷

Wolfgang Amadeus Mozart:	<i>Malá noční hudba, K. 525</i>
Luigi Boccherini:	<i>Violoncellový koncert B dur</i>
Georg Friedrich Händel:	<i>Passacaglia</i>
Antonín Dvořák:	<i>Dva valčky</i>
Leoš Janáček:	<i>Suita pro smyčce</i>

⁵⁴ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 34.

⁵⁵ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 11.

⁵⁶ DUHAMEL, Georges, *Hudba utěšitelka*, čerpáno z: BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 11.

⁵⁷ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 15.

Sólový part pro violoncello přednesl Josef Chuchro, nositel zlaté medaile z mezinárodní Casalovy soutěže mladých violoncellistů v Mexiku. Volba tohoto sólisty nebyla náhodná. Jeho otec působil za okupace v Třeboni jako regenschori, jak už bylo dříve řečeno. Od této doby si Josef Chuchro jezdil do Třeboně zahrát častěji i proto, že se oženil s třeboňskou rodačkou

Ve stejném roce, 20. října, orchestr uskutečnil ještě jeden koncert ve společenském sále státních lázní. Hrály se *Lyrické kusy* od Edvarda Griega, Mozartova *Malá noční hudba* a Janáčkova *Suita pro smyčcový orchestr*. V dalších letech se rozvíjela jeho činnost takto:

Rok	Počet vystoupení
1961	4
1962	1
1963	5
1964	6
1965	9
1966	8
1967	10
1968	12
1969	13

Z tohoto množství byl jeden koncert proveden ve Vídni – bylo to 25. září 1965 v Grinzingu ve zcela zaplněném sále pro 400 posluchačů. Koncert byl připraven ve spolupráci s tamním krajanským spolkem Bund der Hobbyfreunde in Österreich, akci organizoval Edi Skowronek.

Mimo Třeboň se hrálo několik celovečerních koncertů v těchto místech: Jindřichův Hradec, České Velenice, Nové Hrady, Lomnice nad Lužnicí, Ledenice, Chlum u Třeboně, České Budějovice (Suché Vrbné). Orchestr uskutečnil také dvacet osm výchovných koncertů pro základní devítileté, odborné a střední školy. Konaly se v Třeboni, Jindřichově Hradci, Nové Bystřici, Stráži nad Nežárkou, Českých Velenicích, Borovanech, Lomnici nad Lužnicí, Lišově, Ledenicích, Trhových Svinech a v Nových Hradech – vždy s instruktivním slovním výkladem, který orchestru obstarával

jeden z hudebníků souboru Jan Vališ. V pozdější době hrál Třeboňský symfonický orchestr v místních lázních Aurora pravidelně jednou měsíčně pro lázeňské hosty. Těchto koncertů bylo v té době hráno sedmnáct. Zde jsou některé tehdy provedené skladby:⁵⁸

Přede hry:

Bedřich Smetana:	<i>Hubička</i>
	<i>Tajemství</i>
Wolfgang Amadeus Mozart:	<i>Figarova svatba</i>
Christoph Willibald Gluck:	<i>Ifigenie v Aulidě</i>
Ludwig van Beethoven:	<i>Egmont, op. 84</i>

Symfonie:

Wolfgang Amadeus Mozart:	<i>Symfonie g moll, č. 40, K. 550</i>
Joseph Haydn:	<i>Symfonie C dur, č. 94 (S úderem kotlů)</i>
	<i>Symfonie D dur, č. 101 (Hodiny)</i>
Franz Schubert:	<i>Symfonie h moll, č. 8 (Nedokončená)</i>
	<i>Symfonie D dur, č. 3</i>
František Václav Míča:	<i>Symfonie D dur</i>
Ludwig van Beethoven:	<i>Symfonie C dur, op. 21, č. 1</i>

Další orchestrální díla:

Wolfgang Amadeus Mozart:	<i>Malá noční hudba, K. 525</i>
Georg Friedrich Händel:	<i>Vodní hudba (části)</i>
	<i>Passacaglia</i>
Antonín Dvořák:	<i>Česká suita (části), op. 39</i>
	<i>Valčíky, op. 54</i>
	<i>Slovanské tance č. 4, 6, 8, op. 46, 72</i>
Leoš Janáček:	<i>Suita pro smyčce (části)</i>

⁵⁸ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 12 – 13.

Kantáty:

Bedřich Smetana: *Česká píseň*
Zdeněk Fibich: *Jarní romance, op. 23*

Mše:

Jakub Jan Ryba:⁵⁹ *Česká vánoční mše „Hej mistře!“*

Koncerty:⁶⁰

1. *Violoncello:* Luigi Boccherini – *B dur*
Camille Saint-Saëns – *a moll, op. 33, č. 1*
(Josef Chuchro, sólista České filharmonie a profesor konzervatoře v Praze)
Georg Friedrich Händel – *d moll* - pro dvě violoncella
(Josef Chuchro a Alexandr Večtomov, člen Českého tria)
2. *Klavír:* Josef Haydn – *D dur*
Ludwig van Beethoven – *G dur, op. 58, č. 4*
Edvard Grieg – *a moll, op. 16*
Robert Schumann – *a moll, op. 54*
(Emilio Ribolli, italský klavírista, profesor konzervatoře v Bolzanu)
Ludwig van Beethoven – *G dur, op. 58, č. 4*
Frédéric Chopin – *Andante spianato a Velká polonéza, op. 22*
(Jiří Sedláček, člen Třeboňského symfonického orchestru)
3. *Housle:* Ludwig van Beethoven – *D dur, op. 61*
(Jan Vacek, profesor konzervatoře v Brně)
Felix Mendelssohn Bartholdy – *e moll, op. 64*
(Luděk Koutník, člen České filharmonie v Praze)
4. *Harfa:* Georg Friedrich Händel – *B dur*
(Libuše Váchalová, členka FISYO v Praze)
5. *Flétna s harfou:* Wolfgang Amadeus Mozart – *C dur, K. 299*
(Václav Žilka, člen Pražského dua a Libuše Váchalová)

⁵⁹ V Rybově mši účinkovali jako sólisté: Mája Sládková a Vladimír Voborník, členové Jihočeského divadla v Českých Budějovicích, Jiří Mareš, člen Armádního uměleckého souboru v Praze a Hana Hadačová, členka Pěslavu v Třeboni.

⁶⁰ V závorce jsou vždy uvedeni sólisté koncertu.

6. *Zpěv*: Bedřich Smetana a Antonín Dvořák – scény z oper
(Eduard Haken, sólista opery Národního divadla v Praze)
7. *Varhany*: Georg Friedrich Händel – *d moll, op. 4, č. 4*
(Bohumír Plánský)
8. *Lesní roh*: Wolfgang Amadeus Mozart – *Es dur, č. 2, K. 417*
(Josef Šálek, člen Karlovarského symfonického orchestru).

Orchestr provedl ještě řadu drobných populárních skladeb na výchovných a lázeňských koncertech (kantáty a mši uskutečnil ve spolupráci s Pěslavem).

Z řad orchestrálních hráčů, doplněných vyspělými žáky třeboňské hudební školy, vyrostl v následujících letech komorní soubor, vedený primáři orchestru Pavlem Kutmanem (první housle v Třeboňském symfonickém orchestru).

Činnost orchestru je podrobně popsána až do roku 1969, kdy slavil své desetileté výročí. K této události vyšel almanach *Deset let Třeboňského symfonického orchestru*. Brzy oslaví již padesát let své existence. I po tak dlouhé době ho stále vede Jaroslav Kohout. V minulých letech hrál orchestr každý měsíc lázeňským hostům, v létě se konaly promenádní koncerty v městském parku, pořádaly se výchovné koncerty pro školy v Třeboni i v širokém okolí, koncerty u příležitosti významných výročí, oslav, státních svátků a tradiční vystoupení každý rok koncem června na zámeckém nádvoří. Červnové koncerty byly vždy výsledkem celoroční práce a pravidelně na nich hrával sólista orchestru Jiří Sedláček.

Jediným cizincem ze sólistů, které orchestr v 70. letech doprovázel, byl tehdy Emilio Ribolli, profesor konzervatoře v Bolzanu. Někteří z nich hrávali s orchestrem dvakrát i vícekrát. V roce 1973 byl orchestr pozván do krajského města na přehlídku amatérských orchestrů a sklidil tam velký úspěch.

S Třeboňským symfonickým orchestrem samozřejmě neustále spolupracoval Pěslav. V roce 1967 ale došlo v Pěslavu k určitým změnám. Téměř ve stejnou dobu, kdy tento pěvecký soubor vznikl, byl v Chlumu u Třeboně založen podobný zpěvácký spolek Ozvěna (6. ledna 1864).⁶¹ Činnost tohoto souboru nebyla tak rozsáhlá. Po zániku během první světové války ho v letech 1919 – 1920 obnovil sbormistr Miroslav Stránský (varhaník, ředitel kůru) a o dění během druhé světové války a po ní kroniky mlčí. Někdy v 60. letech se dal sbor zase dohromady, ale protože členové ubývali a oba

⁶¹ *Pěslav – Ozvěna*, vydal Dům kultury ROH v Chlumu u Třeboně, Jihočeské tiskárny, n. p., České Budějovice, 1984, str. 5 – 7. Almanach k výročí Pěslavu – Ozvěny.

sbory se dostaly do krize, ukázalo se jako výhodné začít spolupracovat. Iniciativou sbormistra Ladislava Kříže se sbory spojily a dále vystupovaly pod názvem Pěslav – Ozvěna.

70. léta

Komorní hra, která po zániku Třeboňské filharmonie po řadu let dominovala v třeboňském hudebním dění, provozovaná na pódiu i doma v rodinách, se soustředila v 70. letech hlavně do Třeboňského komorního orchestru. Ten vznikl roku 1971 a úspěšně jej vedl primárius Třeboňského symfonického orchestru a učitel v hudební škole Pavel Kutman.⁶² Většinu hudebníků tohoto souboru tvořili tehdejší i bývalí žáci hudební školy, které si Pavel Kutman až na jednu žákyni sám vychoval ve své houslové třídě. Jednalo se o hráče prvních a druhých houslí a viol. Hru na violoncello učil Jan Vychytil a kontrabasisté byli ze třídy Jaroslava Kohouta. Kutmanův soubor se zabýval interpretací staré, hlavně barokní, hudby. Tradiční koncerty komorního orchestru se konaly v červenci ve schwarzenberské hrobce.⁶³ Tam byl 13. července 1970 proveden při svíčkách houslový koncert E dur od J. S. Bacha se sólistou Pavlem Kutmanem, a také houslový dvojkonzert d moll téhož skladatele. Dále zazněly skladby od H. Purcella, G. F. Händela, A. Corelliho a L. Boccheriniho. Sóla hráli Pavel Kutman a Pavel Charvát. Následovalo Vivaldiho *Concerto grosso d moll* se sólisty Pavlem Charvátém, Zdeňkem Brůnou a Oldřichem Turkem.

V červnu a červenci 1970 vystoupil tento soubor v rožmberském sále zámku a ve schwarzenberské kapli ve dvou koncertech s tímto programem:

Antonio Vivaldi: *Zima (ze Čtvero ročních období)*

(sólista Pavel Kutman)

Henry Purcell: *Gordický uzel*

Wolfgang Amadeus Mozart: *Divertimento D dur*

Johann Sebastian Bach: *Braniborský koncert č. 3 G dur*

(sólisté Libuše Klímová, Zdeněk Brůna, Jaroslav Čurda, František Sokol, Jan Vališ, Pavel Kutman, Oldřich Turek a Jan Vychytil)

⁶² BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 35.

⁶³ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 40 – 41.

Další koncert při svíčkách se hrál v erbovním sále třeboňského zámku 26. srpna 1970. Byl věnován dvoustému výročí narození Ludwiga van Beethovena, od něž si vyprodaný sál vyslechl sonátu pro housle a klavír F dur, op. 24 – *Jarní*, sonátu pro violoncello a klavír C dur, op. 102, č. 1, sonátu pro klavír, op. 111 a trio c moll, op. 1, č. 3. Sólové party přednesli: Pavel Kutman (housle), Jiří Sedláček (violoncello, klavír) a Jan Vychytil (violoncello).

Poslední koncert v tomto roce si soubor zahrál 26. prosince v městském Tylově divadle. Na programu byly skladby A. Vivaldiho, J. B. Lullyho a A. Corelliho, přičemž sólo na housle přednesl Stanislav Srp, primárius Foersterova tria.

Žákovská skupina souboru dosáhla v květnu 1973 významného úspěchu – druhé ceny v ústředním kole soutěží tehdejších LŠU v Brně (první cena udělena nebyla). Jednalo se o kategorii souborů do patnácti členů.⁶⁴ Dalším významným vystoupením byl koncert na náhodské přehlídce roku 1973.⁶⁵

Z orchestrálních hráčů vznikl ještě smyčcový kvartet.⁶⁶ Nejprve se skládal z Pavla Kutmana, Zdeňka Brůny, Františka Sokola a Oldřicha Turka, později hrál na violu Pavel Charvát a na violoncello Jan Vychytil. I tento kvartet už několikrát veřejně vystupoval a navázal na tradice třeboňské komorní hudby.

V organizování koncertů našich v té době vynikajících pražských interpretů se v Třeboni pokračovalo díky práci Marie Vrchotové a Marie Šafářové, které byly vedoucími tamní osvětové besedy.⁶⁷ Osvětová beseda zřizovala také Kruh přátel hudby a Českou hudební mládež v Třeboni. Hudebníci a pedagogové se dlouho snažili o založení těchto tehdy značně oblíbených zájmových institucí, což se jim podařilo v roce 1972. Tak se také Třeboň zařadila do řetězu měst, v nichž tyto organizace působily. Byly udržovány pomocí dotací Českého hudebního fondu a jiných centrálních zdrojů. Obě organizace spolu s ostatními třeboňskými školami se pak staraly o to, aby se konal alespoň jeden koncert třeboňského orchestru v sezóně cyklu šesti ročních koncertů, aby se zlepšila návštěvnost hudebních akcí a aby se zvýšil zájem dětí o výuku v hudební škole. Třeboňská LŠU se totiž s 70. lety minulého století potýkala s malým počtem žáků ze základních škol – navštěvovalo ji pouhých deset procent všech dětí.

Přes velké překážky a nepřízně však tehdy hudebníci stále mohli pozvat do Třeboně vynikající umělce, ať už šlo o umělce renomované, známé a populární, nebo o

⁶⁴ Příloha ke školní kronice, ZUŠ Třeboň, vrcholné soutěže, str. 13.

⁶⁵ Příloha ke školní kronice, ZUŠ Třeboň, přehlídka souborů – Náchod, str. 13.

⁶⁶ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 14.

⁶⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 35 – 36.

začínající mladé talenty. Z těch zmíněných mladých hudebníků to byli Václav Hudeček, Bohuslav Matoušek, Bohuslav Zahradník, Talichovo kvarteto, Panochovo kvarteto a Nové trio. Z ostatních pak Jiří Ropek, Jana Jonášová, Ilja Hurník, Pavel Štěpán, Josef Chuchro, Jan Panenka a další. V sezóně 1973 – 1974 to byly pro Kruh přátel hudby a Českou hudební mládež koncerty těchto umělců: Václav Snítíl a Josef Hála, bratři Alexandr a Vladimír Večtomovi, Jan Panenka, Panochovo kvarteto, České noneto, skupina Václava Smetáčka Traditional Jazz Studio a Foerstrovo trio.

V organizování koncertů velmi pomáhaly a obě instituce všestranně podporovaly třeboňské lázně, především díky kulturní referentce Miladě Beringerové. Velmi významné díky směřovaly řediteli lázní Rudolfu Tymlovi a primáři Josefu Janečkovi, který přijal funkci předsedy Kruhu přátel hudby v Třeboni.

Z mnohých převážně lázeňských koncertů Třeboňského symfonického orchestru se hodí vyzdvihnout zájezdový koncert do Pelhřimova 4. května 1977.⁶⁸ Slavnostní vystoupení se konalo při příležitosti 115. výročí založení pěveckého sboru Záboj. Vystoupily zde pěvecké soubory Lípa (Kamenice nad Lipou), Slavík (Pacov), Čech a Lech (Humpolec) a Záboj (Pelhřimov). Třeboňský symfonický orchestr zahrál Smetanovu předehru k *Hubičce*, Dvořákův *Slovanský tanec F dur, č. 4* a doprovodil Smetanovu *Českou píseň*, při níž zazpívaly všechny pěvecké sbory.

Rok 1977 byl rokem Beethovenovým (150. výročí jeho úmrtí), proto orchestr zorganizoval několik koncertů s programem sestaveným z Beethovenových děl. Největší úspěch mělo vystoupení v Tylově divadle v Třeboni 1. července 1977. Do divadla přišlo 320 posluchačů.

29. června 1979 oslavil orchestr dvacáté výročí svého založení koncertem v Tylově divadle.⁶⁹ Na programu byly skladby Ch. W. Glucka, L. van Beethovena a W. A. Mozarta. Své založení připomněl orchestr posluchačům ještě 23. listopadu téhož roku koncertem ve společenském sále lázní Aurora.⁷⁰

V pěveckém sboru Pěslav – Ozvěna došlo ke změně sbormistra. 21. června 1979 náhle zemřel Ladislav Kříž, sbor proto dočasně vedl profesor Tomáš Jaroš.⁷¹ Ten byl však plně vytížen svým povoláním, a tak na jeho místo nastoupil v srpnu 1979 profesor Jaroslav Nováček z Českých Budějovic. 1. září se uskutečnila první zkouška. Sbor na svých vystoupeních zpíval kromě lidových a umělých písní i sbory z oper Bedřicha

⁶⁸ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 75 – 76.

⁶⁹ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 90.

⁷⁰ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 93.

⁷¹ *Pěslav – Ozvěna*, str. 7.

Smetany a Antonína Dvořáka. Profesor Nováček doplňoval repertoár i o nové písně, které převážně sám upravoval pro sbor. Spolupracoval s ostatními sbory Jihočeského kraje a nadále s Třeboňským symfonickým orchestrem pod taktovkou dirigenta Jaroslava Kohouta.

Výčet hudebních událostí v 70. letech by nebyl úplný bez zmínky o vzniku nového hudebního tělesa. V roce 1974 manželé Václav a Milena Šimečkoví založili flétnový soubor Třeboňští pištcí, který působí dodnes a sklízí mnoho úspěchů.⁷² Milena Šimečková učí hrát děti na nejrůznější flétny a Václav Šimeček vede soubor, vybírá repertoár, rozepisuje party, zkouší a vystupuje s dětmi. Postupně se k rozličným flétnám přidaly jako doprovodné nástroje violoncello, kytara, klavír, sady zvonkoher, metalofonů a různých bicích nástrojů. Repertoár byl stále náročnější, hraje se česká a evropská gotická, renesanční a barokní hudba, jihočeské lidové písně, vánoční koledy, latinsko-americký folklór, popové i jazzové evergreeny, černošské spirituály či třeba hudba z Disneyovy pohádky *Sněhurka a sedm trpaslíků*.

Všeobecně lze říci, že na počátku 70. let dvacátého století byly v Třeboni dobré podmínky pro rozvoj bohatého hudebního života: agilní, výborně vedená Lidová škola umění, symfonický a komorní orchestr, velmi bohatá a záslužná práce osvětové besedy a podpora kulturní referentky třeboňských lázní. Dále se zřídil Kruh přátel hudby a Česká hudební mládež a to, o co hudební pedagogové mimo jiné usilovali, byla lepší spolupráce s učiteli a profesory na ostatních třeboňských školách.

Složení třeboňského symfonického orchestru v 70. letech 20. století:⁷³

Dirigent: Jaroslav Kohout

Flétny: Adolf Kalný, Jaroslav Nováček

Hoboje: Jaroslav Vochomůrka, Bohumil Podhola

Klarinety: Jan Velser, Miroslav Hubička (Bohumil Matys)

Fagoty: Jaroslav Lazák, Bohumil Voborník

Lesní rohy: Josef Vavřinec, Miroslav Talián, Bohumil Staněk, Josef Niederle

Trumpety: Jaroslav Brácha, Pavel Bílek, Štěpán Doležal

⁷² *Město Třeboň* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL: <<http://www.mesto-trebon.cz/ksr/ksr.asp?nezikoveorg>>.

⁷³ BRŮNA, Z., *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, str. 14 – 15.

Pozouny: Jan Ludvík, Luboš Vlach, Antonín Špíka

Tuba: Jaroslav Šenbauer

Bicí nástroje: Jaroslav Velek, Timo Vančura, Josef Janeček

I. housle: Pavel Kutman, Zdeněk Brůna, Pavel Charvát, Čestmír Zamrzla, Jan Vališ, Jaroslav Čurda, Josef Kuchválek, Jaroslav Šetka

II. housle: Jaroslav Kutman, Jaroslav Masopust, Zdeněk Kopačka, Václav Šimeček, František Vrhel, Stanislav Rokos

Violy: František Poláček, František Sokol, Čestmír Písařík

Violoncella: Oldřich Turek, Rudolf Schwarz, Jan Vychytil, Václav Kojan, František Kubal

Kontrabasy: Karel Beneš, Václav Dvořák, Stanislav Duda

Klavír: Jiří Sedláček

Orchestr se skládal převážně z amatérů, jichž bylo dvacet osm, tedy 61%. Osmnáct členů orchestru bylo učiteli třeboňské hudební školy, tedy 39% členstva. Dále pak osm členů bylo učiteli základní školy, středních a odborných škol a tři členové byli žáky třeboňské hudební školy. Bývalých žáků školy bylo v orchestru pět.

Kromě učitelů byli ostatní členové dělníky, techniky, studenty, právníky, lékaři, účetními, ekonomy atd. V Třeboni bydlelo devatenáct členů, což činilo 41% a dvacet sedm členů dojíždělo – tj. 59%.

80. léta

Činnost Třeboňského symfonického orchestru pokračovala úspěšně i v letech osmdesátých. Ve dnech 24. září až 13. října 1980 narušila stereotyp lázeňských a promenádních koncertů skupina německých studentů z filmové školy v Postupimi.⁷⁴ Přijeli do Třeboně vytvořit absolventskou práci o Třeboňském symfonickém orchestru, který slyšeli hrát v zámeckém parku roku 1978. Byli to režisér a kameraman Hans Jürgen Pappert, asistent kamery D. Mundt, scénárista Hans Hatopp a tlumočnice Brigitte Langer. Jejich film dostal název *Česká suita* a promítal se 17. února 1982 v Kulturním a informačním středisku NDR v Praze.

⁷⁴ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 98 a 106.

Orchestr získal za svou kulturní činnost také několik ocenění od Jihočeského kulturního národního výboru v Českých Budějovicích – 7. listopadu 1980 z rukou Zdeňka Wernera a 12. května 1981 od Františka Samce.⁷⁵

13. prosince 1982 vystoupil orchestr v Jindřichově Hradci spolu s místním pěveckým sborem Smetana. Zazněly hlavně skladby P. I. Čajkovského, B. Smetany, D. Šostakoviče a první věta z *Koncertu B dur pro klavír a orchestr*, K. 595 od W. A. Mozarta, přičemž sólový part přednesla Alice Bürgerová.⁷⁶

Rok 1984 byl vyhlášen „Rokem české hudby“ a při té příležitosti zorganizoval orchestr spolu se sborem Pěslav – Ozvěna a jindřichohradeckým sborem Smetana koncert v Tylově divadle. Bylo to 25. ledna a provedeny byly skladby Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka.⁷⁷

Rok 1985 byl smutným rokem, neboť mnoho členů orchestru utrpělo buď vážná zranění nebo onemocněli. 22. března zemřel Eduard Štindl, který hrál druhé housle. I přes tyto nepříjemné okolnosti provedl orchestr během celého roku devatenáct koncertů.⁷⁸

15. května 1986 byl orchestr pozván na společné vystoupení pěveckých sborů do Pelhřimova.⁷⁹ Účastnily se sbory: Slovan (Žirovnice), Lípa (Kamenice nad Lipou), Slavík (Pacov), Záboj (Pelhřimov) a Smíšený pěvecký sbor (Košetice). Třeboňský symfonický orchestr sám provedl skladby Antonína Dvořáka a Johannese Brahmsa a spolu se sbory IV. část Smetanovy *České písně*.

Někteří členové orchestru prováděli i další kulturní činnost.⁸⁰ Pavel Kutman nadále řídil Třeboňský komorní orchestr, Jaroslav Vochomůrka vedl žákovskou dechovou kapelu Křemílci v Lidové škole umění, Oldřich Turek vedl dětský a ženský pěvecký sbor v Českých Budějovicích, Bedřich Kadleček byl kapelníkem dechového souboru v Ledenicích, Zdeněk Hrabal a Vladimír Dvořáček hráli v dechové kapele Státního rybářství v Třeboni Rybenka, Jaroslav Čurda hrál ve skupině Kasteláni, František Kubal a Zdeněk Kopačka pracovali v loutkářském souboru v Třeboni, atd.

Pěvecký sbor Pěslav – Ozvěna prožíval náročné období, protože profesor Jaroslav Nováček na začátku ledna 1986 utrpěl těžkou mozkovou příhodou a ani po

⁷⁵ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 99 a 101.

⁷⁶ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 108.

⁷⁷ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 115.

⁷⁸ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 123 – 128.

⁷⁹ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 129.

⁸⁰ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 110.

rekonvalescenci nemohl pokračovat v činnosti sbormistra či hráče Třeboňského symfonického orchestru.⁸¹ Zpěváci tedy hledali nového sbormistra. Na žádost člena sboru Peterky slíbil učitel Jaroslav Masopust (dříve druhé housle v Třeboňském symfonickém orchestru) ujmout se sboru dočasně, než se objeví nová osobnost, která by sbor řídila natrvalo. Nikdo takový se ale nenašel, a tak pokračoval ve vedení sboru Jaroslav Masopust a vydržel v této funkci dodnes. Na sklonku 80. let měl Pěslav – Ozvěna čtyřicet členů, z toho šestnáct mužů a dvacet čtyři žen a jeho repertoár obsahoval jak lidové písně, tak i písně umělé, černošské spirituály, operní sbory i skladby současných autorů.⁸²

Současnost

Pěslav – Ozvěna začal spolupracovat s Jaroslavem Kohoutem, který se stal varhaníkem sboru.⁸³ Spolu s Jaroslavem Masopustem se rozhodli rozšířit repertoár o skladby chrámové. Tak přibyla díla od Ludwiga van Beethovena, G. F. Händela a G. Verdiho. Z novějších skladatelů pak díla od J. Bažanta, J. Roota a dalších. Sbor nacvičil i mše: *Slavnostní mši C dur* od R. Führera, *Ledenickou mši* od Ferdinanda Sládka, *Českou vánoční mši koledovou* od Antonína Hradila a v neposlední řadě i mši od Jakuba Jana Ryby *Hej, mistře*, kterou spolu se symfonickým orchestrem uvádějí vždy o Vánocích – na Štědrý den v kostele sv. Jiljí v Třeboni a na dalších místech, např. v Chlumu u Třeboně, v Suchdole nad Lužnicí, v Českých Velenicích, v Lomnici nad Lužnicí nebo v Benešově nad Černou. Sbor vystupuje často i v koncertním sále lázní Aurora. Kvůli cizojazyčnému publiku doplnil svůj repertoár o německé a anglické písně, např. *Kleine wilde Rose* od H. Jahna, *Dort unten in der Mühle* (německá lidová), *Can't help falling in love* od Elvise Presleyho a další.

Aby byl instrumentální doprovod uvedených skladeb bohatší a neomezoval se jen na varhany a klavír (hraje Alena Švecová a Jaroslav Stůj), doplnil Jaroslav Masopust sbor o Jaroslava Čurdu (druhé housle, první housle v Třeboňském symfonickém orchestru) a jeho syna Martina (první housle). Sólové pěvecké party zpívá Renata Šerá (soprán), Šárka Opálecká (alt), Luboš Klečka (tenor) a Jiří Rosický (bas).

⁸¹ Následující informace poskytl osobně Jaroslav Masopust, který je současným sbormistrem pěveckého sboru Pěslav – Ozvěna.

⁸² *Pěslav – Ozvěna*, str. 7.

⁸³ Informace od Jaroslava Masopusta.

Třeboňský symfonický orchestr v současné době spolupracuje s konzervatoří v Českých Budějovicích (Jaroslav Kohout tam dosud vyučuje) a doprovází absolventy nebo studenty vyšších ročníků.⁸⁴ Mnoho žáků této konzervatoře se stalo členy orchestru. Mají tak zajištěnou orchestrální praxi.

Orchestr pokračoval v koncertech, které se již dlouhá léta pořádaly v lázních. V roce 1994 byla navázána užší spolupráce s nynějšími lázněmi Aurora, které hráčům poskytly archiv hudebnin, sklad hudebních nástrojů a také jednou týdně koncertní sál ke zkoušení. Z toho důvodu se roku 2002 orchestr přejmenoval na Třeboňský lázeňský symfonický orchestr. V Auroře se také odehrává mnoho koncertů, mimo jiné i tradiční pondělní vystoupení žáků Základní umělecké školy v Třeboni.

Kromě koncertního sálu lázní Aurora vystupuje orchestr stejně jako v minulosti i na zájezdových vystoupeních mimo město Třeboň a často také v partnerském městě Schrems v Rakousku. 16. června 2004 oslavil v Auroře již 45. výročí svého založení. Má nyní plné symfonické obsazení složené ze sedmačtyřiceti členů.

Složení třeboňského symfonického orchestru v současné době:⁸⁵

Dirigent: Jaroslav Kohout

Hospodář: Čestmír Zamrzla

Kronikář: Alena Kohoutová

Flétny: Jana Dvořáková, Luboš Krch

Hoboje: Jiří Vlášek, Petr Zíka, Veronika Hudečková

Klarinety: Zdeněk Urbánek, Ctirad Sedláček, Jiří Zatloukal

Fagoty: Zdeněk Haloun, Jana Košnářová, Jan Hudeček

Lesní rohy: Miroslav Kochánek, Jan Plojhar, František Císař, Martin Plojhar, Robert Tauer

Trubky: Vladimír Stellner, Pavel Bílek, Jiří Novák, Tomáš Kochánek, Radek Matoušek

Pozouny: Jiří Hanzal, Jaroslav Stellner, Petr Graman

Bicí nástroje: Vladimír Dvořáček, Zdeněk Koubek (tympány)

⁸⁴ *Třeboňský lázeňský symfonický orchestr* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-17], dostupné z URL <<http://www.tlso.unas.cz/historie.html>>.

⁸⁵ *Třeboňský lázeňský symfonický orchestr* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-17], dostupné z URL <<http://www.tlso.unas.cz/hraci.html>>.

I. housle: Jaroslav Čurda, František Bürger, Jaroslav Šanda, Milan Zíka, Václav Šimeček, Vlastimil Tuháček, František Hess, František Krátký, Čestmír Zamrzla, Jana Hajnová

II. housle: Pavel Škvrně, František Dvořák, Emanuel Škvrně, Jiří Buben

Violy: Bohumil Zikmund, Luboš Řehák, Zdeněk Ších, Tomáš Pýcha

Violoncella: Marek Babka, Lenka Maděrová (Pelouchová), Josef Žák, Marie Žáková, Milan Kraus, Jiřina Krausová, Jana Faltusová, Jana Buegers

Kontrabasy: Václav Dvořák, Karel Beneš, Petr Kopáček

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA V TŘEBONI

JIŘÍ GREPL

Město Třeboň žilo sice už před založením hudební školy intenzivním hudebním životem, soustředěným hlavně kolem Třeboňské filharmonie a pěveckého spolku Pěslavu, hudebníci a pedagogové však pocítovali potřebu založit hudební školu.⁸⁶ Všechny pokusy k tomu směřující ovšem bohužel po dlouhou dobu ztroskotávaly, protože vedení města, které by bylo muselo školu založit a finančně ji udržovat, neprojevalo až do roku 1949 pro ni porozumění. Naštěstí v každé době byli v Třeboni dobří učitelé, kteří vyučovali mladé talenty hře na hudební nástroje, ať už šlo o hráče Třeboňské filharmonie, chrámovou hudbu nebo o hráče lidových dechových souborů. Založení hudební školy se proto nezdálo nutné.

Takovými učiteli hudby v Třeboni na počátku 50. let dvacátého století byli kupříkladu ředitel kůru Karel Štěch, houslista a řídící učitel František Volf, klavíristka Marie Marxtová, kapelník dechových souborů František Dušák, varhaník Josef Hemerka - úředně povolený učitel hudby, dále klavírista, dirigent a profesor gymnázia Jaroslav Simerský, jeho kolega houslista, violoncellista, dirigent a profesor Leopold Havel a posléze Václav Meruna, který založil soukromou hudební školu ve svém zahradním domku za kasárnami. Učitel Meruna byl původně vojenským hudebníkem rakousko-uherské armády. Jeho žákem byl v raném dětství dokonce i Václav Jiráček, který ho jezdil navštěvovat, i když už byl proslulým dirigentem.

Snahy všech těchto učitelů nemohly samozřejmě stačit. I když se neustále pokoušeli o založení školy, podařilo se jim to až v létě roku 1949 (20. srpna se sešel přípravný výbor ke zřízení hudebního učiliště v Třeboni ke své poslední schůzi). Přípravnému výboru předsedal Jiří Grepl, absolvent pražské konzervatoře ve hře na klavír a v kompozici, který byl výborným klavírním virtuosem a také skladatelem. Stal se prvním ředitelem školy a po splnění všech formalit mohl být 1. září 1949 zahájen školní rok 1949/1950. O výuku ve škole byl obrovský zájem, přihlásilo se mnoho dětí z Třeboně i širokého okolí.

⁸⁶ *Základní umělecká škola v Třeboni*, [online], Třeboň: ZUŠ, vložila MgA. Stanislava Blažíčková, 2006, [citováno 2007-02-12], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=28>>.

Hudební škola v Třeboni měla vždy štěstí na výborné ředitele. Každý z nich měl individuální přístup k hudebnímu dění ve městě, ale všichni bez výjimky obětavě pečovali o školu po stránce pedagogické, organizační, odborné a samozřejmě hudební

Na Jiřího Grepla vzpomínal Zdeněk Brůna jako na „...*profesionála se srdcem zaníceného amatérského hudebníka.*“⁸⁷ Byl všestranně vzdělaný, dobře se domluvil francouzsky i německy, měl klasické středoškolské vzdělání a před přestupem na konzervatoř v Praze se věnoval studiu medicíny. V roce 1939 nacisté zavřeli vysoké školy, proto se dál zabýval hudbou. Při zkouškách splnil podmínky pro studium houslí a klavíru. Tehdejší význačný ředitel konzervatoře Václav Holzknicht měl v 70. letech 20. století v Třeboni přednášku o Osvobozeném divadle. Zdeněk Brůna si pamatoval, že při pozdějším posezení s hudebníky Václav Holzknicht pronesl „...*poznámku o Jiřím Greplovi v tom smyslu, že bylo málo studentů na konzervatoři, kteří měli tak rychlou a spolehlivou paměť a tak rychle dovedli nastudovat i velmi obtížné materiály, jak to uměl Jiří Grepl.*“⁸⁸

Jiří Grepl vykonal v Třeboni nevděčnou a náročnou průkopnickou práci.⁸⁹ Počáteční překážky ale překonával s nadšením a dokázal si získat pro své záměry i ostatní učitele školy. Začátky byly opravdu složité. Škola neměla budovu, nástroje, notový materiál ani dostatečný počet učitelů. Zájem o zápis na školu byl však velký. Učilo se odpoledne v několika volných třídách v přízemí gymnázia. Na začátku měli učitelé k užívání pouze dva staré klavíry, ředitel musel tedy neustále shánět, co bylo potřeba. Pomáhalo mu v tom několik učitelů, mezi něž patřili: houslista Ladislav Havel, který později vyučoval na LŠU v Českých Budějovicích, klavíristka Marie Marxtová, violoncellista Leopold Havel a houslista Zdeněk Brůna a dále někteří učitelé externí. K několika z nich se hodí doplnit pár poznámek.

Marie Marxtová vyučovala hru na klavír ve škole dlouhá léta a byla přítomna už jejímu založení. Měla velkou korepetitorskou praxi a až do vysokého věku hrávala na koncertech sólově či jako doprovázečka. Zdeněk Brůna na ni vzpomínal takto: „...*S mladými učiteli si výborně rozuměla, ráda se s nimi veselila a nikdy nepokazila dobrou pohodu ve škole. Její klid, rozvaha, noblesa, dobrá nálada a životní moudrost byly příkladné.*“⁹⁰

⁸⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 9.

⁸⁸ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 9.

⁸⁹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 11.

⁹⁰ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 9.

Leopold Havel, houslista a violoncellista, vyučoval jako externí učitel na třeboňské hudební škole také od počátku její existence až do doby, kdy se stal ředitelem LŠU v Jindřichově Hradci.⁹¹ Byl to profesor na gymnáziu, filozof a lingvista, který ovládal několik světových jazyků. Velmi aktivně se podílel na třeboňském hudebním životě. Jeho záběr byl obdivuhodný. Hrával ve smyčcovém kvartetu, klavírním triu, dirigoval několik let Pěslav i Třeboňskou filharmonii a skládal scénickou hudbu k loutkovým hrám místního loutkářského souboru, za což získali skvělá umístění v celostátních ústředních kolech soutěží loutkářských souborů.

V letech 1952 až 1955 učil hru na housle Leopold Janů z Jindřichova Hradce. V té době už to byl starší člověk, proto svou činnost v Třeboni po třech letech ukončil a v Hradci pořádal v hudební škole stylové večery s průvodním slovem.

Jako externista učil v třeboňské škole několik let do roku 1973 hru na křídlovku Jan Formánek. Kromě toho to byl profesor matematiky a fyziky, učil tělesnou výchovu, měl na starosti sdružení Sokol, byl sportovním organizátorem a dirigoval gymnaziální dechový soubor. Zemřel na počátku roku 1973 – jeho zdraví bylo podlomeno dlouholetým vězněním v koncentračním táboře za doby okupace.

Ředitel velmi brzy založil třeboňské klavírní trio ve složení Jiří Grepl, Zdeněk Brůna, Leopold Havel, které po zániku Třeboňské filharmonie vyplňovalo svou aktivitou prázdné místo v třeboňském hudebním dění.⁹² Ve druhém vyučovacím roce hudební školy nastoupila Marie Majerová, která začala vyučovat hru na klavír a také hudební nauku. Později se stala zástupkyní ředitele.

V dalších letech se pedagogický sbor obměňoval. Z učitelů lze jmenovat například: houslistky Zdeňka Průchová a Zdeňka Weilgunová-Švecová, Vít Šeda (kontrabas, žestě), Rudolf Schwarz (violoncello, žestě), který však na škole zůstal, houslisté Josef Hornát, Jan Vodička a Leopold Janů, Heda Šeplavá-Vodičková (klavír, zpěv) a Hana Zabilková (klavír). Krátce učili ve škole také Josef Beran (housle) a Václav Beran (violoncello). Václav Beran se stal členem učitelského smyčcového kvarteta, s nímž pořádal komorní večery učitelů.

Kvůli vyučování na Lidové škole umění v Třeboni odešel Pavel Kutman 1. ledna 1960 ze svého místa u prvních houslí Jihočeské opery. Tento znamenitý houslista pak učil ve škole dlouhá léta a zaznamenával obrovské pedagogické úspěchy. Všichni tito dobří učitelé přicházeli do Třeboně z tehdejší, dnes dávno už zrušené, výborné Vyšší

⁹¹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 9.

⁹² BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 11.

pedagogické hudební školy v Českých Budějovicích. Také pozdější ředitel třeboňské ZUŠ Jaroslav Kohout je jejím absolventem.

Někteří externisté zapůsobili na škole jen krátce. Byli to především: Jan Formánek, Josef Pumpr, Jan Ludvík, Václav Dvořák (žestě), Antonín Dvořák a Miroslav Zelenka (dechové nástroje dřevěné), František Poláček, Jan Hron a Jaroslav Červíček (housle), Bohumil Voborník (klavír) a Miroslav Rádl (violoncello). V 70. letech dvacátého století na škole působili již řadu let externisté Bohuslav Beneš (akordeon, hudební nauka), Oldřich Turek (violoncello, housle, hudební nauka) a Jaroslav Švantner (kytara).

Bohuslav Beneš i Oldřich Turek byli aprobovanými učiteli hudební výchovy na základní školy. Zdeněk Brůna učil na škole od jejího založení nejprve externě, ale od roku 1965 se stal řádným učitelem nejprve na poloviční, později na tříčtvrteční úvazek. Krátce na škole působil vystudovaný učitel Jan Mládek (žestě). Některé absolventky třeboňské hudební školy maturovaly na gymnáziu, pak vystudovaly dálkově konzervatoř, začaly učit v Třeboni v LŠU a zůstaly ve městě natrvalo. Byly to: Jiřina Kotyzová-Čurdová (housle, hudební nauka), Marie Novotná-Nerudová (akordeon, flétna, klavír, hudební nauka) a Růžena Drahorádová-Vonešová (akordeon, klavír, hudební nauka). Dechové nástroje se ve škole vyučovaly externě, později se na dlouhou dobu členem pedagogického sboru v Třeboňské hudební škole stal Jaroslav Vochoomůrka, který konzervatoř vystudoval také dálkově.

To byla alespoň stručná zmínka o příchodu a odchodu učitelů na hudební třeboňské škole v prvních letech jejího trvání za působení ředitelů Grepla a Nývltové.

Již v druhém roce trvání školy se konalo opravdu slavnostní absolutorium, které připravil Jiří Grepl Mileně Kotoučové, později provdané Macarové. Po dvou letech mohla absolvovat proto, že už před svým zápisem na třeboňskou hudební školu několik let navštěvovala kvalitní soukromou výuku zpěvu a klavíru. Obstarala celovečerní program sama. Po ní absolvovala Zdeňka Brůnová, později provdaná Chuchrová. Obě pak pokračovaly ve studiu hudby na vyšších hudebních učilištích.

VLASTA NÝVLTOVÁ

Jiří Grepl odešel učit na konzervatoř v Praze roku 1952 a zemřel v poměrně mladém věku v roce 1972. Po jeho odchodu do Prahy nastoupila na školu druhá ředitelka Vlasta Nývltová.⁹³ Hned po nástupu se zapojila do práce i mimo školu. Tak jako dřív Jiří Grepl organizovala často s pomocí učitelů veřejné koncerty. Ona sama byla výborná klavíristka, účastnila se sólových koncertů a doprovázela jiné hráče. Svůj pedagogický sbor, který si ve školní kronice velmi chválila, podněcovala k vystupování na pódiu a k pečlivé přípravě. U violy vypomáhal také František Sokol a to i přes to, že byl jako právník přeložen z Třeboně do vzdálenějších míst. Do Třeboně však i nadále přijížděl nejen učit do LŠU, ale zůstal také členem smyčcového kvarteta a komorního i smyčcového orchestru.

Za působení Vlasty Nývltové ve škole rostl neustále počet žáků i učitelů, zvyšovala se úroveň a popularita školy. Některé nedostatky a potíže se však dařilo odstraňovat jen pozvolna a postupně.

Šlo například o stálý nedostatek učeben.⁹⁴ V budově, která už kdysi sloužila školním účelům, se uvolnily dva byty a postupně v průběhu let další prostory, až škola nakonec získala celou budovu do svého užívání. Bylo nutné vyklidit druhé patro tohoto domu, neboť tam dlouhé roky skladovalo muzeum své sbírky. Byly poničené a ve špatném stavu. V treboňském zámku se pro ně našly vhodné úložné prostory, ale za podmínky, že se učitelé sami postarají o přestěhování sbírek do zámku. Vlasta Nývltová zorganizovala celý svůj pedagogický sbor i několik vojáků s nákladním autem a ti všichni stěhovali starožitný nábytek, zbraně, vycpaná zvířata a preparované ptáky i další muzejní předměty do zámku, čímž bavili přihlížející treboňské obyvatele. Škola rázem získala sál pro kolektivní předměty a pro koncerty.

Posléze se podařilo za pomoci městského úřadu najít byt pro dalšího nájemníka z budovy školy, a tak učitelé získali nové dvě učebny. V těch však bylo třeba provést mnoho technických úprav. V některých místnostech nebyl zaveden elektrický proud nebo bylo vedení neodborně provedeno, takže se po nějakou dobu při výuce svítilo svíčkami. Učitelé nejen sháněli kvalifikované řemeslníky, ale i sami vypomáhali a

⁹³ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, osobní vzpomínky Vlasty Nývltové, str. 11.

⁹⁴ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 11 – 12.

rychle zařizovali, co bylo potřeba. Opravy, úpravy a adaptace pronásledovaly školu po celé roky až do nedávných let. Učebny školy chyběly neustále, neboť byla pro učitele hudební školy zrušena výuka na gymnáziu, kde dosud probíhala. Naštěstí hudební škole pomohl Lubor Malík, vedoucí tehdejšího pionýrského domu, velký příznivec hudby a dřívější vedoucí okresní osvětové besedy a Jaroslav Vinduška, ředitel základní školy. Oba umožnili třeboňské LŠU výuku v těchto budovách v pozdějších odpoledních hodinách.

Ve škole vynikal dětský pěvecký soubor a třída sólového zpěvu. To měla na starosti Heda Vodičková. Ředitelka Vlasta Nývltová tedy mohla s pomocí této učitelky nacvičit již zmiňovanou dětskou *Ogaři* od Jaroslava Křičky.

Díky Vlastě Nývltové a jejímu pedagogickému sboru se podařilo získat několik dechových nástrojů z konfiskátů a zrušených spolků, několik klavírů a také harmoniky. Mohla být proto zavedena výuka hry na dechové a žesťové nástroje, ačkoli zájem o ně byl zpočátku velmi malý a ani kvalifikované učitele těchto nástrojů nesháněla ředitelka lehce. Nakonec vznikla žákovská dechová kapela, kterou vedl Jaroslav Kohout a která pak slavila velké úspěchy v nejrůznějších soutěžích dechových souborů.

Ředitelka Vlasta Nývltová byla velmi aktivně činná nejen v hudební kultuře, ale řešila také neustálé provozní problémy. Vedla nekonečný boj o získání učeben, na škole podnikala stálé úpravy a adaptace, přemlouvala rodiče, aby dali děti učit také na jiný nástroj než na klavír a akordeon - nástroje tehdy tak oblíbené.⁹⁵ Přibývaly další úkoly a veřejné funkce. Ředitelka těžko sháněla notový materiál pro dechové soubory. Zkoušela to v antikvariátech a v různých nakladatelstvích, nějaké materiály získávala přímo od autorů Berana, Pádívého a Pravečka. Žáků měla škola tehdy víc, než byla její učební povinnost a kvalifikovaných učitelů hry nejen na dechové nástroje bylo naopak málo. Teprve postupem času přicházeli na školu absolventi z tehdejší Vyšší pedagogické hudební školy pro výchovu učitelů v Českých Budějovicích.

Škole velmi pomohlo, když bylo v roce 1954 založeno sdružení rodičů a přátel školy. Ředitelka Nývltová ustanovila peněžní fond, který se postupně vytvářel z členských příspěvků a také ze vstupného na školních a veřejných koncertech žáků i učitelů. Z něj pak čerpala finanční prostředky na zakoupení dárek pro absolventy,

⁹⁵ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, osobní vzpomínky Vlasty Nývltové, str. 11.

kupovala nejlepším žákům vstupenky do divadla nebo na koncerty pražských umělců a financovala zájezdy na operní představení do různých měst.⁹⁶

Učitelská skupina komorních hráčů byla výborná. Cvičili většinou v sobotu a v neděli, neboť v týdnu čas neměli. Hrávali v Třeboni a v okolí. Vlasta Nývltová na toto období vzpomínala takto: „...*Na popud kulturního odboru ONV (tehdy existoval ještě ONV v Třeboni), jsme připravovali program k oslavám Mozartova jubilea pro celý okres, nacvičili jsme řadu skladeb a vystupovali jsme na mnoha místech. Byly to večery při svíčkách se slovním doprovodem, který napsal učitel dr. Zdeněk Brůna, a které při koncertech přednášela recitátorka Mirka Heřmanová, učitelka ZDŠ. Seniorka sboru třeboňské hudební školy, klavíristka Marie Marxtová, dala k dispozici nádherné starobylé svícný, které byly tak neskladné, že se nevešly do žádného kufru. Jezdili jsme vlakem nebo autobusem. Nikdo z nás neměl auto. Marie Marxtová přišla obětavě na zastávku a nesla v náručí svícný zabalené v krásném bílém ubrusu. Pak jsme se ovšem střídali v jejich přenášení. Naše zpěvačka Zdeňka Brůnová namalovala velký portrét Mozartův a nesla jej srolovaný přes rameno. Na pódiu jsme pak obrazem, krásnými starými svícný, pro něž jsme na místě získali stolky a etažery, vytvářeli pěkné prostředí. Byly to pro nás šťastné a radostné časy a všude jsme se setkali s rozzářenými a vděčnými tvářemi posluchačů. Sály byly vždy plné. Přesto, že jsem po celou dobu svého pobytu a působení v Třeboni musela vynakládat na školu i mimoškolní práce maximum svého času a svých sil – často až na úkor rodiny a svého zdraví, - vzpomínám na toto údobí svého života s velkou radostí, hlavně na naše komorní muzicírování, krásnou spolupráci, soudržnost a upřímné přátelství... Vzpomínám ráda i na celý učitelský sbor ve škole, s kterým se mi tak dobře pracovalo.“⁹⁷*

JAROSLAV KOHOUT

Jaroslav Kohout, další ředitel, nastoupil na školu ještě za ředitelky Vlasty Nývltové jako stálý učitel.⁹⁸ Narodil se 26. prosince 1932. Vystudoval Vyšší pedagogickou hudební školu v Českých Budějovicích. Jako hudebník je obdivuhodně všestranný. Jeho oborem byly varhany, klavír, kontrabas, akordeon a teoretické hudební předměty. Velké zkušenosti má i v nástrojích žesťových, v dirigování a ve skladbě. Do

⁹⁶ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 13.

⁹⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, osobní vzpomínky Vlasty Nývltové, str. 11.

⁹⁸ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, osobní vzpomínky Jaroslava Kohouta, str. 5.

školy nastoupil v roce 1954. První jeho třída byla složena zejména z hráčů na akordeon. Ačkoli na akordeon uměl hrát, mrzelo ho, že nemůže vyučovat hru na nástroje, na které měl aprobaci. Ve škole se s jeho dlouhodobým působením moc nepočítalo, protože měl za několik týdnů podstoupit vojenskou prezenční službu a po ní se nehodlal v Třeboni trvale usadit. Nakonec se však situace změnila. Když se vrátil z vojenské služby, byl mu přidělen malý rodinný byt v podkroví vily na okraji města. V té době byl velký problém nějaký byt sehnat, proto se rozhodl v Třeboni zůstat.

Na počátky svého působení v hudební škole vzpomínal Jaroslav Kohout v almanachu k výročí ZUŠ: „...Začal jsem pracovat s velkou chutí a s určitými zkušenostmi z hudební praxe na vojenském útvaru, kde jsem hrál po celé dva roky na hornu. Tehdejší ředitelka školy jich správně využila a přidělila mi i několik chlapců, abych je učil hrát na dechové nástroje. Dnes jsou to výkonní muzikanti v různých orchestrech a někteří z nich dokonce ve vynikajících tělesech. Vzpomínám si, jak jsem se snažil už v prvních měsících vytvořit ze žáků alespoň malý soubor a začali jsme s triem lesních rohů. Současně připravovali učitelé v třídách dechových nástrojů své žáky, a tak se nám dost brzy podařilo vytvořit dechový soubor, který se postupně rozrůstal ve velký orchestr. Ten pak vystupoval úspěšně po několik roků a dal žákům, kteří v něm působili, mnoho dobrých základů pro praktický muzikantský život. Pod mým vedením jsme postoupili třikrát do ústředního kola soutěží STM. ...Orchestr měl čtyřicet pět členů a byli to žáci různého stáří. Kupříkladu malý Jan Šulc byl desetiletý a Antonín Tureček osmnáctiletý. S těmito dětmi jsem prožil na zájezdech mnoho radostí i starostí. Byli jsme několikrát v Praze, jednou v Bratislavě a často trval pobyt mimo domov i týden.“⁹⁹

Své dechové kapele obětoval Jaroslav Kohout mnoho hodin a dnů svého volného času, a tak se úspěchy dostavovaly velmi brzo.¹⁰⁰ Kvůli vynikající úrovni byla kapela všude žádána. Muzikanti nejezdili jen po soutěžích, ale hráli v Třeboni a širokém okolí při každé příležitosti, která se naskytla, např. na slavnostech, akademiích, konferencích, tehdejších výročních politických i jiných schůzích, na veřejných koncertech pořádaných školou i na jejich soukromých besídkách, v koncertním sále bývalých Československých lázní v Třeboni (dnes lázně Aurora a Berta) i na tradičních prvomájových oslavách. Působení tohoto orchestru se neomezovalo jen na třeboňský region – malí hudebníci si zahráli i před prezidentem republiky na Pražském hradě. Byli

⁹⁹ BRŮNA, Z., 25 let LŠU v Třeboni, osobní vzpomínky Jaroslava Kohouta, str. 5 – 6.

¹⁰⁰ BRŮNA, Z., 25 let LŠU v Třeboni, str. 13.

tam pozváni v roce 1962, aby svým hudebním programem zpestřili novoroční slavnosti mládeže a pionýrů.

Práci s malými muzikanty v dechové kapele Jaroslav Kohout úplně propadl. Dokázal své dětské svěřence nadchnout a zaujmout, získal si je elánem a radostí ze hry. Je jistě i jeho zásluha, že z tohoto prostého žákovského dechového orchestru vyšli čtyři vynikající profesionálové: Bohuslav Zahradník, první klarinetista České filharmonie, který se stal absolutním vítězem dechové soutěže Pražského jara 1974, František Langweil, první hráč na lesní roh, František Pempl, první trumpetista, oba členové pražského orchestru FOK, a Václav Čurda, člen Jihočeského dechového kvinteta, opery Jihočeského divadla v Českých Budějovicích (první hráč na lesní roh) a člen tehdejšího Jihočeského symfonického orchestru (dnes Jihočeská komorní filharmonie).

Není sporu o tom, že dechový soubor Jaroslava Kohouta vysoko vynikal nad ostatní činnosti hudební školy, ale i práce všech dalších učitelů byla významná a přesáhla rámec školního vyučování. Na tomto místě je možné připomenout, že ředitelka Vlasta Nývltová zapsala do školní kroniky pochvalné věty o veřejných, výchovných a dalších koncertech žáků, které zorganizovali pedagogové školy.

Jaroslav Kohout byl třetím ředitelem školy jmenován v roce 1960 a vedl ji nepřetržitě více než třicet let do roku 1994, kdy ho vystřídala Stanislava Blažíčková. Jakmile vytvořil žákovský dechový soubor, začal již v roce 1959 jako učitel v hudební škole pomýšlet na založení symfonického orchestru. S uskutečněním této myšlenky mu pomohla i Vlasta Nývltová, jeho předchůdkyně na místě ředitele školy, která ho velmi podporovala. Nakonec se jim podařilo složit symfonický orchestr z nejlepších žáků dechové kapely, několika učitelů školy a dalších amatérských i profesionálních hudebníků z Třeboně a okolí. Vznikl Třeboňský symfonický orchestr. Jaroslav Kohout se ujal místa dirigenta a Vlasta Nývltová se stala první tympanistkou orchestru. Od té doby toto nově vzniklé těleso dominuje třeboňskému hudebnímu životu.

Škole se mezitím velmi dařilo. Zájem o vyučování v ní neklesal, spíše naopak. Žáků i učitelů přibývalo, avšak učebny stále chyběly. Ředitelce Nývltové se podařilo získat pro výuku šest místností, jenže za působení Jaroslava Kohouta se rozrostl pedagogický sbor a mnozí učitelé neměli kde učit. V budově školy stále bydleli nájemníci. Novému řediteli dalo velkou práci shánět jim náhradní bydlení, aby mohl získat prostory pro vyučování. V plné míře se mu to podařilo až za dvanáct let a to i díky pomoci městského úřadu, bez něhož by škola tehdy nezískala šestnáct nových učeben. Městský úřad pomohl Jaroslavovi Kohoutovi také s nákladnou a náročnou

rekonstrukcí celé budovy. Nakupoval se nový nábytek a hudební nástroje, notový materiál, zařízení a pomůcky pro vyučování nejmenších žáků Orffovou metodou. Po překonání všech potíží s tím spojených získala škola velmi hezké pracovní prostředí.

Jaroslav Kohout jako nástupce Vlasty Nývltové na ředitelském místě pokračoval tedy v dalším vybavování školy. Díky teď už dostatečnému prostoru vhodnému k vyučování mohli všichni pedagogové vést své hodiny v jedné budově. Odpadly tím problémy s přecházením ze vzdálených míst z individuálního vyučování na kolektivní předměty, na schůze a porady do kmenové budovy školy. Také to měli ulehčení žáci, aby nemuseli složitě přecházet z jednoho konce města na druhý. Dětem dojíždějícím z měst a vesnic v okolí se lépe docházelo na autobusové a vlakové nádraží.

Ve školním roce 1961/1962 hrál dechový orchestr školy 1. září před budovou gymnázia.¹⁰¹ Vstupu žáků do školy a zahájení nového školního roku byl přítomen i štáb tehdejšího Československého rozhlasu. Ten slavnostní událost přenášel do celé republiky. V tom samém roce hrál žákovský dechový soubor, jak už bylo zmíněno, na Pražském hradě. Do krajských kol soutěží lidových škol umění a soutěží tvořivosti mládeže postoupilo patnáct žáků z třeboňské hudební školy.¹⁰²

O tom jak se měnilo obsazení pedagogického sboru, informuje v almanachu Zdeněk Brůna: „...V roce 1961 přibyla do našich řad klavíristka Magda Steinochrová, absolventka pražské konzervatoře a později i AMU. Po několikaletém působení odešla z naší školy Zdena Weilgunová-Švecová, v roce 1963 Jan Vodička, v roce 1967 Heda Vodičková a v roce 1968 i Magda Steinochrová. V roce 1965 nastoupil u nás houslista a violista Pavel Charvát, zanedlouho zaměnil učitelskou práci za působení v plzeňském rozhlasovém orchestru, ale vrátil se zase brzy k nám a už zůstal natrvalo.

Jako poslední zakotvili u nás dva učitelé: violoncellista Jan Vychytil a kytarista a kontrabasista Vladimír Neruda, oba absolventi dálkového studia na konzervatoři.

V roce 1969 byl u nás založen obor literárně dramatický, odvětví loutkářské. Vedl ho zkušený a dlouholetý „principál“ třeboňské loutkové scény Karel Brůha, náš externí učitel.(...)

Od založení školy až do roku 1956 vzrostl počet žáků na 183. V dalších letech (tj. od školního roku 1956/1957 do roku 1972/1973) byl pohyb žactva takový, jak jej ukazuje tato tabulka:“¹⁰³

¹⁰¹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 14.

¹⁰² *Příloha ke školní kronice, vrcholné soutěže*, str. 13

¹⁰³ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 14 – 16.

Rok	Počet žáků	Housle	Viola	Cello	Klavír	Žestě	Zpěv
Kontrabas							
1956/57	183	30	-	3	71	16	-
1957/58	180	29	-	3	70	14	-
1958/59	250	45	1	3	79	22	8
1959/60	231	53	3	4	75	22	5
1960/61	274	62	1	6	61	39	6
1961/62	273	69	2	7	86	34	-
1962/63	294	54	2	3	79	24	-
1963/64	264	49	1	5	64	24	-
1964/65	257						
1965/66	258	V těchto rocích byly odesílány jen hromadné výkazy.					
1966/67	235						
1967/68	218						
1968/69	210	59	1	4	55	20	-
1969/70	249	49	2	6	53	16	-
1970/71	240	40	2	10	57	15	-
1971/72	268	45	1	10	59	13	-
1972/73	236	49	1	11	54	12	-

Dále se v těchto letech na škole vyučovala hra na dřevěné dechové nástroje, bicí nástroje, akordeon a kytara. Od školního roku 1970/1971 se zavedl literárně dramatický obor – loutkářský.

Další poznámky k tabulce: součet cifer v kolonkách předmětů se nemůže rovnat celkovému počtu žáků, protože někteří žáci byli zapsáni třeba současně na dva nástroje nebo ještě na sólový zpěv, takže některý žák je veden a počítán ve více kolonkách (kromě toho zde není uveden počet žáků, hrajících na dřevěné dechové nástroje, bicí a lidové nástroje, ani loutkářský obor). V těchto letech stále ubývalo chlapců, hrajících na housle, například v roce 1971/1972 bylo ze 45 houslistů 34 dívek a 11 chlapců a v roce 1972/1973 bylo ze 49 houslistů 14 chlapců a 35 dívek. Na škole taktéž absolvovalo více dívek než chlapců. Při výběru do hudební předvýchovy však učitelé zpozorovali, že počet nadaných děvčat je přibližně stejný s počtem chlapců. Spíše se dá říct, že se snižoval počet dětí, které měly zájem o hudbu, zpěv a o hru na nějaký nástroj. Také se v těchto letech snižoval počet rodičů, kteří byli ochotni své děti do školy dát. Chlapci se

více zajímali o akordeon a o dechové a žesťové nástroje a daleko méně měli zájem o nástroje jiné, nejméně pak o smyčcové. Někteří rodiče přišli s tím názorem, že žesťový dechový nástroj nebo akordeon chlapcům zaručí mnohem lepší praktické využití například v tanečních souborech, kde jim bude za vystoupení zapláceno. Finanční prostředky, které do výuky hry na nástroj rodiče vloží, se tudíž lépe vrátí zpátky do rodinného rozpočtu.

Z hlediska další rekonstrukce budovy školy byl významný rok 1972.¹⁰⁴ Vyměňovaly se podlahy v učebnách a dlaždice na chodbách, zaváděla se nová elektrická instalace, kvůli odzvučnění výukových prostor bylo nutné zesílit stěny mezi učebnami a pořídit nové dvojitě dveře se zvukovou izolací. Dále bylo třeba omítnout chodby, opravit a natřít okenní rámy, opravit střechu a fasády, přemístit vchod do budovy a zavést dálkové vytápění. Na všechny tyto adaptace získala škola částku 500 000 korun. Celou budovu školy městský úřad tento rok konečně přidělil Lidové škole umění.

Vyučování ve škole probíhalo i během všech těchto technických úprav na budově, což s sebou přinášelo spoustu problémů. Ředitel se svým pedagogickým sborem musel zorganizovat výuku ve škole tak, aby se nikdo z přicházejících a odcházejících žáků nezranil. Přesuny z jedné místnosti do druhé, zvýšená pozornost na bezpečnost dětí, mnohdy nutná improvizace při výuce s ohledem na rekonstrukční práce, překonávání neustálého hluku a nepořádku – to bylo náročné pro všechny zúčastněné. Vyučování probíhalo často v provizorních místnostech, kde bylo trochu více klidu. Učitelé Kutman, Nerudová, Neruda a Švantner si zařídili výuku v šatnách divadla, hudební nauka se učila v kanceláři tehdejšího Svazu protifašistických bojovníků, kde při hodinách pobíhaly myši pod lavicemi, což způsobovalo sice velikou radost dětem, avšak pramalé potěšení učiteli Benešovi. Růžena Vonešová a Zdeněk Brůna museli dočasně vyučovat ve svých bytech, Jaroslav Vochoomůrka učil ve své dobře vytápěné chatě na zahradě, a ostatním učitelům nezbylo, než využívat k výuce střídavě nějakou učebnu v budově školy a snášet tak plné pracovní nasazení řemeslníků, zvládat hlučné a prašné prostředí, hlídat děti a pracovat za podmínek, které vyžadovaly velkou trpělivost a shovívavost. Vyučování bylo náročné a pro mnohé velmi hektické. Někteří z učitelů kvůli bezpečnosti dětí sami doprovázeli žáky na autobusová a vlaková nádraží, a pak chvátili zpět do školy nebo domů, kde na ně už čekal další žák.

¹⁰⁴ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 16 – 17.

Úzkostlivá starost o zdraví dětí donutila ředitele Jaroslava Kohouta, aby přijal pomocnou sílu, která by pedagogům pomohla zabránit škodám a zraněním žáků. O zabezpečení vyučování v době adaptací, o udržení pořádku a o uvedení celé budovy do pozdějšího krásného stavu se zasloužila Anna Stupková a její manžel František Stupka. Zůstali na výpomoc ve škole a pracovali dokonce i o prázdninách.

V roce 1972 se zapojila třeboňská hudební škola do spolupráce s Kruhem přátel hudby a s Českou hudební mládeží, jejichž založení zorganizovala třeboňská osvětová beseda. Byl to důležitý krok pro školu. Učitelé i žáci mohli získat příjemný pocit, že jsou s jejich prací spokojeni rodiče i oni sami a snad i veřejnost jejich hudební snažení oceňuje. Avšak i pak zbývalo ještě mnoho záležitostí, které bylo nutné vylepšit. V 70. letech minulého století se řešila otázka, jak „...*ještě promyšleněji přistupovat ke každému žáku, citlivě ho vést k cíli v souladu s jeho stupněm talentu, s jeho možnostmi a schopnostmi duševními a pohybovými a s jeho vlastnostmi povahovými. Nenasazovat univerzální metody. Ještě více spolupracovat s rodiči, se sdružením rodičů a přátel školy, s Kruhem přátel hudby v Třeboni a s místní organizací České hudební mládeže. Citlivě vybírat malé žáčky do přípravné hudební výchovy. Nelámat hůl nad méně nadanými, kteří jsou pilní, trpělivě si jich hledět a nevěnovat na jejich úkor pozornost jen těm, v nichž tušíme příští konzervatoristy a profesionály. Zaměřit se ještě více na výchovu člověka s vytříbeným přístupem k dobré hudbě, člověka s hudebním vkusem, k výchově muzikanta v tom smyslu, aby mu hudba nebyla jen chvilkovou zálibou, únikovou záležitostí, „koníčkem“, zvukovou kulisou, nýbrž celoživotní duševní potřebou.*“¹⁰⁵ Dá se říci, že tyto cíle se za uplynulých více než 30 let nijak významně nezměnily.

Potíže žákům vždy činila a činí hudební nauka. Tato část hudebního vzdělání je velmi náročná a zejména malé děti s ní mají značné problémy. Úskalí výuky jsou i v tom, že hodiny nauky probíhají v odpoledních hodinách, kdy jsou už děti unaveny po celodenní práci v základních nebo středních školách. V 70. letech 20. století se pedagogové snažili zkvalitnit svou práci při vhodném zmenšení rozsahu látky. V hudební nauce je jistě zvláště důležitý vhodný, přístupný a poutavý způsob výkladu, osobní kouzlo učitele, který je schopen žáky zaujmout.

Kromě toho bylo třeba využít trochu času k tomu, aby učitelé upozornili žáky hudební dění ve městě, na koncerty, které se v nejbližších dnech konaly v Třeboni,

¹⁰⁵ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 25.

v okolí i jinde. Aby přiblížili dětem autory, skladby a interprety, podnítili je k návštěvě hudebních vystoupení a také upozorňovali na programy rozhlasové a televizní.

Na všechny tyto uvedené body se škola začala zaměřovat právě přibližně před 30 lety. Dobrý rozvoj byl škole umožněn nejen usilovnou a cílevědomou prací učitelů a žáků, nýbrž i velkou pomocí sdružení rodičů a přátel školy, péčí městského úřadu a péčí městského úřadu v Jindřichově Hradci. Tito všichni projevíli škole velkou náklonnost a laskavost, jakož i pomoc mimo jiné při uskutečnění rekonstrukce staré školní budovy.

V roce 1974 oslavila třeboňská hudební škola pětadvacet let svého trvání. Toto jubileum bylo významné ještě z toho důvodu, že zapadalo do rámce Roku české hudby s oslavami celé řady významných českých skladatelů a do rámce příprav k oslavám jubilea města Třeboně, které se v roce 1976 dožilo šesti set let od svého založení. Hudební škola a Třeboňský symfonický orchestr, který oslavil shodou okolností v roce 1974 patnáct let své existence, přispěly zejména v období od 25. října do 15. listopadu 1974 ke všem chystaným akcím podstatně svou hudbou.¹⁰⁶ V květnu 1974 se také konaly dva koncerty. Byl to veřejný koncert nejlepších žáků školy v třeboňském divadle J. K. Tyla a absolventský koncert ve školním sále. Dále provedl 28. června téhož roku Třeboňský symfonický orchestr svůj tradiční koncert na zámeckém nádvoří. Tento koncert byl významný tím, že violoncellista Václav Jírovec, člen Foersterova tria, zahrál nově objevený violoncellový koncert Jana Křtitele Vaňhala. Vaňhal byl jubilant Roku české hudby. Tato premiéra se stala zlatým hřebem večera.

V červenci 1974 pak vystoupil se svým tradičním koncertem Třeboňský komorní orchestr vedený Pavlem Kutmanem a v srpnu toho roku hrál ve schwarzenberské hrobce violoncellista Josef Chuchro, sólista České filharmonie, spolu s ředitelem školy Jaroslavem Kohoutem, který doprovázel na varhany.

V uvedeném období 9. listopadu 1974 se konal opět koncert Třeboňského symfonického orchestru se sólisty, bývalými žáky školy, v té době již profesionálními umělci, Bohuslavem Zahradníkem, Františkem Langweilem, Františkem Pemlem a Václavem Čurdou.¹⁰⁷ K tomu se naplánovaly také ještě recitály dalších žáků třeboňské hudební školy, pozdějších profesionálů nebo studentů Akademie múzických umění v Praze a pražské konzervatoře. Jednalo se o Vlastimila Makovičku, Helenu Poláčkovou-Vaňkovou a Libuši Klímovou. Koncem listopadu 1974 se pak dále konal koncert Třeboňského symfonického orchestru v Kardašově Řečici.

¹⁰⁶ *Příloha ke školní kronice – koncerty a besídky*, str. 20 – 23.

¹⁰⁷ *Kronika Třeboňského symfonického orchestru*, zapsal Jan Vališ, str. 63 – 64.

V průběhu let se zvyšoval počet absolventů školy. Někteří z nich se dávali také na profesionální hudební dráhu, ať již uměleckou nebo pedagogickou.

Ve škole vznikaly malé či větší soubory.¹⁰⁸ Bylo to například akordeonové duo Kukačka – Žemličková, dechové trio bratří Stellnerů a Švingra (učitel Rudolf Schwarz), pěvecký soubor vedený Marií Majerovou, beatový soubor Vladimíra Nerudy, estrádní soubor Jaroslava Vochomůrky, klarinetové duo Rytina – Melichar a soubor populární hudby žáků vedený tímtež pedagogem nebo třeboňský komorní orchestr, vedený už výše zmíněným učitelem školy Pavlem Kutmanem. Svou třídu komorní hry měl i Zdeněk Brůna. Dva absolventi z této třídy, Marie Jírovcová (housle) a Josef Janeček (klavír), získali druhou cenu v ústředním kole soutěže České hudební mládeže a vystoupili v Československém rozhlasu v relaci „Mládí a hudba v Jižních Čechách“. Marie Jírovcová byla původně žákyní Jiřiny Čurdové, ale v posledním roce před absolutoriem po odchodu této učitelky na mateřskou dovolenou se učila hrát na housle u Zdeňka Brůny.

Zvláštní zmínku si zaslouží také akordeonový a dechový soubor Jaroslava Vochomůrky. Dechový soubor si říkal „Křemfci“ a ročně absolvoval desítky vystoupení na nejrůznějších akcích a konferencích, či jiných příležitostech jak v Třeboni, tak i v okolí. Z tolika koncertů a soutěží se hodí vyzdvihnout ty nejúspěšnější. 13. a 14. června 1981 se v Dačicích konal třetí festival mládežnických dechových orchestrů, kde soubor zahrál skladbu Emila Štolce na programu Monstre koncertu.¹⁰⁹ 9. listopadu téhož roku uspořádalo Městské kulturní středisko v Třeboni v divadle J. K. Tyla autorský večer skladeb jihočeského kapelníka a skladatele Ladislava Kubeše. Dechový orchestr tam ve složení dvanácti chlapců a jedné dívky doprovázel zpěváky Václava Záveského (tehdejší člen Jihočeského divadla v Českých Budějovicích) a Annu Pencovou.¹¹⁰ Koncert měl velký úspěch, a proto se v divadle opakoval i v následujícím roce 25. října 1982 pod názvem „Večer s dechovkou“. Tentokrát s Vochomůrkovou kapelou zazpívali Josef Oplť a Věra Příkazská, tehdy stálí hosté Československé televize.¹¹¹ Jaroslav Vochomůrka sám prováděl aranžování skladeb, které měli muzikanti na repertoáru, upravoval veškerý notový materiál, a také sám vše rozepisoval. Těžil při této práci ze své dřívější dlouholeté praxe kapelníka lidových, tanečních a estrádních souborů.

¹⁰⁸ Příloha ke školní kronice, str. 14 a 15.

¹⁰⁹ Příloha ke školní kronice, str. 82.

¹¹⁰ Příloha ke školní kronice, str. 86.

¹¹¹ Příloha ke školní kronice, str. 89 a 97.

Lidová škola umění každoročně uspořádávala řadu interních žakovských koncertů a besídek v pěkném malém sále školy. V sedmdesátých a osmdesátých letech to byla vystoupení pro zvané rodiče dětí a jejich přátele. Na konci školního roku se konaly pravidelné koncerty pro veřejnost v místním divadle J. K. Tyla. Vystupovali však i jinde. V základních devítiletých školách, na nejrůznějších slavnostech, výročích a besídkách, dále pak i při různých mimoškolních příležitostech. Byly to kupříkladu konference a výroční schůze rozličných organizací (např. Národní fronty, Mezinárodní den žen, atd.). V době, kdy se kvůli rekonstrukci a adaptaci ve školní budově nemohl používat po nějakou dobu malý školní sál, hráli žáci pacientům v lázních v Třeboni a třída komorní hudby Zdeňka Brůny jezdila koncertovat až do lázní v Bechyni. V treboňských lázních jsou studenti hudební školy častými hosty dodnes a jejich pravidelná pondělní vystoupení jsou tam velmi oblíbená.

Soutěže

Žáci treboňské hudební školy se rok co rok účastnili mnohých soutěží, v nichž zažívali spoustu úspěchů. Vynikajících výsledků dosahovali nejen v okresních kolech soutěží LŠU, kde jsou každoročně na předních místech, ale úspěšní byli a jsou také v krajských kolech, v ústředních kolech, v celorepublikových soutěžích, ve význačných mimoškolních kláních, a dokonce i v mezinárodních soutěžích různých oborů. Malí muzikanti treboňské LŠU se začali do soutěží přihlašovat v roce 1958.¹¹² Tehdy se školní dechový soubor vedený ředitelem Jaroslavem Kohoutem umístil v krajském kole soutěží LŠU na prvním místě. První pozici si v krajském kole vybojoval i v následujících čtyřech letech. V roce 1959 získal soubor čestné uznání v ústředním kole, které se konalo v Bratislavě. Z dalších úspěchů lze jmenovat kupříkladu 1. cenu v III. kategorii dechových souborů v ústředním kole v Praze v roce 1960 a 2. cenu ve stejné kategorii v ústředním kole v Praze, tentokrát v roce 1965.

Heda Vodičková dovedla svůj dětský pěvecký soubor v roce 1960 na první místo, v roce 1961 na třetí místo a v roce 1966 opět na první místo v krajských soutěžích. Poslední úspěch byl s postupem do ústředního kola. V tomtéž roce byli žáci Magdy Steinochrové-Benedové Vladimír Bosák a Hana Chýnová v klavírní hře ve svých věkových kategoriích opětně v krajských kolech první. Jejich učitelka absolvovala s těmito dvěma i s dalšími svými žáky pravidelná matiné, která pořádala

Lidová škola umění v Českých Budějovicích, a jezdila s nimi na konzultace na pražskou konzervatoř. Měla za svého krátkého pobytu v Třeboni výrazné pedagogické úspěchy. Z nich je možné zmínit např. 3. místo v kategorii 11-13letých žáků v celostátní rozhlasové soutěži v interpretaci skladeb českých autorů 20. století z roku 1958 nebo čestné uznání ve stejné kategorii v ústředním kole v Bratislavě v roce 1966 (obě tyto ceny získal Vladimír Bosák v klavírní hře).

Klarinetové duo Miloslav Poes a Miloslav Konfršt ze třídy Jaroslava Vochomůrky obsadilo v roce 1970 třetí místo a akordeonové duo Kukačka – Žemličková pod velmi úspěšným vedením učitelky Růženy Vonešové se umístilo v roce 1970 na prvním místě.¹¹³ Jindřich Kukačka a Hana Žemličková dále získali 3. cenu v kategorii II. cyklu v ústředním kole soutěží LŠU v roce 1971. Další žáci Růženy Vonešové Krista Pitrová a Jan Zahradník obsadili ve svých věkových kategoriích druhá místa ve hře na akordeon. To bylo v roce 1973. Všech těchto úspěchů hráči dosáhli v krajských soutěžích LŠU.

Violoncellistka Hana Kutmanová, kterou učil znamenitý pedagog Jan Vychytil, byla v kategorii třetích tříd LŠU v roce 1972 první a postoupila do ústředního kola.

Také pěvecké soubory dosáhly významných úspěchů. V roce 1971 získal pěvecký soubor pod vedením Marie Majerové druhou cenu v krajském kole soutěží LŠU. Komorní soubor, který vedl Zdeněk Brůna, se umístil ve stejné soutěži třetí. V tomto komorním souboru hrála Marie Jírovcová I. housle, Jaroslava Filišteinová II. housle, Lída Kopačková na klavír a Jan Chuchro na violoncello. Komorní soubor se zúčastnil dvakrát Duškovy soutěže mládeže pořádané Mozartovou obcí v Praze. Bylo to v roce 1972 a 1973. Ve výše uvedeném složení získal soubor v roce 1972 čestné uznání I. stupně v kategorii amatérské komorní hry žáků starších 15 let. V roce 1973 získal v téže kategorii 1. cenu, ale změnilo se složení. Lídu Kopečkovou u klavíru vystřídala Hana Nečasová. V roce 1974 se žáci Zdeňka Brůny zúčastnili soutěže České hudební mládeže v Praze a získali 3. cenu v komorní hře. Jednalo se o ústřední kolo. Luboš Řehák v této soutěži hrál I. housle, Jaroslava Filišteinová II. housle, Hana Nečasová hrála na klavír a Jan Chuchro na violoncello.

Žákovský komorní orchestr Pavla Kutmana byl v roce 1973 v krajském kole první. V ústředním kole soutěží komorních souborů LŠU v Brně získal 2. cenu

¹¹² Příloha ke školní kronice – vrcholné soutěže, str. 13.

¹¹³ Příloha ke školní kronice, vrcholné soutěže, str. 13 – 16.

v kategorii orchestrů do patnácti členů. Kutmanův orchestr hrál v Brně na koncertě vítězů soutěžících souborů a také ještě na přehlídce v Náchodě, kde obstaral spolu se znamenitým mladoboleslavským komorním souborem celovečerní program. O tomto koncertě a přehlídce již byla zmínka dříve. Malý komorní soubor Zdeňka Brůny hrál v květnu 1973 v Grégrově síni Reprezentačního domu v Praze na koncertě vítězů Duškovy soutěže, kde byl spolu s komorním souborem pražské LŠU a dvěma soubory konzervatoře v Praze zařazen do druhé půle koncertu nazvané „Pocta starým českým mistrům“. V letech 1972 a 1973 byla vysílána jeho hra v relacích „Hrajeme doma“ a „Mládí a hudba v jižních Čechách“. Také byl natočen ve filmu „Okolo Třeboně“ spolu s Třeboňským symfonickým orchestrem.¹¹⁴ V říjnu 1973 natočila tehdejší Československá televize v třeboňské hudební škole záběry, a to hlavně dětský pěvecký sbor Marie Majerové. V listopadu téhož roku se v pražském studiu natočil další program o třeboňské LŠU, s hudebními vložkami žákovského komorního orchestru vedeného Pavlem Kutmanem a čtyřčlenného komorního souboru Zdeňka Brůny. Vše se vysílalo v režii Renaty Mázellové na námět Jaromíra Kříže na konci roku 1974.

Ze soutěží, které se konaly v osmdesátých letech minulého století, je třeba zmínit okresní soutěž LŠU v roce 1983, kde komorní trio Iva Kulhánková (první housle), Magda Heřmanová (druhé housle) a Martina Vlachová (klavír) získalo první místo s postupem do krajského kola.¹¹⁵ Stejně ocenění si přivezly i tyto soubory: komorní trio Květa Machová (flétna), Jana Smolíková (housle) a Marta Svidenská (klavír), komorní kvartet Dana Šimková (první housle), Jana Šimková (druhé housle), Marcela Havelková (viola) a Ludmila Votápková (klavír), dechový soubor Křemílci, pěvecký sbor mladší i starší a kytarový soubor mladší i starší. První místo bez postupu získalo dechové trio Jiří Dudáček (trubka), Drahoš Bohuslávka (trubka) a Oto Reiser (tenor). Na druhém místě bylo dechové trio křídlovek (Pavel Bicek, Petr Novotný, Petr Michal). V krajském kole získal první místo s postupem do ústředního kola dechový soubor Křemílci a na druhém místě skončily oba kytarové soubory a starší pěvecký sbor.

¹¹⁴ Příloha ke školní kronice – Okolo Třeboně, str. 18

¹¹⁵ Příloha ke školní kronice, soutěže – str. 91 a 92.

Někteří významní absolventi školy

František Langweil se narodil 11. července 1946 v malé pohraniční obci Staňkově u Třeboně.¹¹⁶ Jeho otec byl sklářský dělník a hudební samouk, který ho v dětství učil hrát na mandolínu. V sedmi letech ji vyměnil za harmoniku-heligonku. Později se učil se u organisty Kořínka v Chlumu u Třeboně hře na klávesový akordeon – to již podle not. Když přešel na hudební školu v Třeboni, na harmoniku ho učila hrát Vlasta Nývltová a následně Jaroslav Kohout. Ten mu doporučil hru na lesní roh. Se svolením svého otce František Langweil nabídku přijal a za nějaký čas hrával na třetí židli hornistů v Třeboňském symfonickém orchestru. Po přípravě u profesora Vladimíra Kubáta v Praze byl přijat na plzeňskou Konzervatoř. Jelikož mu bylo umožněno spojit si pátý a šestý ročník, absolvoval na konzervatoři už za pět let. Nejvíce na něj zapůsobili profesori Mraček a Žurka. Přešel z plzeňské konzervatoře na Akademii múzických umění do Prahy, kde pod vedením Kubáta absolvoval. Již v prvním ročníku AMU byl přijat do FOKU, kde působil jako sólový hráč na lesní roh. S FOKEM, ale i s jinými různými komorními orchestry procestoval mnoho zemí, např. dvakrát USA a Rakousko, pětkrát Německo, třikrát Francii, Itálii a Švýcarsko a navštívil také Rusko, Anglii, Španělsko, Švédsko a Dánsko. Natačel také s Československým rozhlasem.

Bohuslav Zahradník začal na třeboňské hudební škole s hrou na harmoniku u ředitelky Vlasty Nývltové a posléze přešel k Jaroslavu Kohoutovi.¹¹⁷ Hrál ve školním dechovém souboru, kde mu Kohout doporučil hru na klarinet. Na tento nástroj ho velmi dobře naučil hrát Jaroslav Vochomůrka. Celý repertoár dechového žákovského orchestru se musel naučit za letní prázdniny – hrával s kamarádem Pekařem v truhlářské dílně v jejich domě. Místo průmyslové školy, která mu byla učitelé na základní škole doporučena, se pokoušel o přijímací zkoušky na pražskou konzervatoř. Nedostal se však mezi přijaté. Naštěstí se mu podařily přijímací zkoušky na konzervatoř do Plzně. Tam ho učil František Vacovský. Po absolutoriu studoval pražskou AMU u Vladimíra Říhy, který byl jeho velkým vzorem. Ve druhém ročníku AMU s ním natačel Kramářův *Dvojkonzert Es dur* za doprovodu orchestru Československého rozhlasu, který dirigoval Bohumír Liška. Již během studia v Plzni hrál v operetě, v opeře i v rozhlase. Do České

¹¹⁶ Informace o následujících absolventech pocházejí z jejich dopisů, které poslali na ZUŠ v roce 1974. Škola tehdy žádala své bývalé žáky, profesionální umělce, o zaslání svých vzpomínek, aby je mohla uveřejnit v almanachu u příležitosti 25. výročí školy. Čerpáno z: BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 45.

¹¹⁷ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 46.

filharmonie byl přijat v lednu roku 1973. Procestoval s ní i s plzeňským rozhlasovým orchestrem a jinými uměleckými tělesy téměř všechny evropské státy. Byl stálým hostem v rozhlasových studiích, kde natočil řadu snímků jako sólista s doprovodem orchestru i jako hráč komorní. Z mnohých komorních souborů, s nimiž spolupracoval, lze jmenovat např. Talichovo, Smetanovo, Sukovo, Kocianovo a Panochovo kvarteto.¹¹⁸ Byl členem Harmonie českých filharmoniků. Získal celou řadu mezinárodních uznání, kupříkladu první cenu v soutěži Pražského jara v roce 1974 (tehdy obdržel i cenu Rady národního výboru hlavního města Prahy a cenu Českého hudebního fondu za nejlepší provedení české soudobé skladby), nebo v roce 1981 obdržel v Paříži Grand prix du disque Akademie Charlese Crose za nahrávku klarinetového kvintetu A dur Wolfganga Amadea Mozarta (doprovázelo ho Talichovo kvarteto).

František Pempl si na LŠU v Třeboni vybral hru na trubku.¹¹⁹ Jeho prvním učitelem byl profesor gymnázia Jan Formánek, matematik a tělocvikář. František Pempl vzpomínal na zážitek s ním, kdy spolu vyhrávali před tabulí v duetu národní písničky, zatímco Formánkovi žáci, kteří zůstali za trest po vyučování ve škole, počítali matematické příklady z tabule. Druhým učitelem mu byl Jan Ludvík, který mu předal hodně zkušeností ze své praxe lidového muzikanta. S ním pak hrával ve Špíkové dechové kapele, která byla zfilmována ve snímku „Okolo Třeboně“. Nejvíce zkušeností a zážitků však v té době František Pempl získal v Kohoutově žákovském orchestru a v Třeboňském symfonickém orchestru. V roce 1963 se dostal na pražskou konzervatoř k profesorovi Paříkovi, od roku 1966 byl členem orchestru Divadla na Vinohradech a v roce 1968 se stal prvním trumpetistou v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK.

Václav Čurda se učil hrát u ředitelky Vlasty Nývltové na klavír.¹²⁰ Zatožil po tom, aby mohl hrát v Kohoutově žákovském dechovém souboru a Vlasta Nývltová mu to dovolila a vybrala pro něj malý bubínek. Přibližně po měsíci usilovného trénování mu ředitelka dovolila, aby si ve skladišti nástrojů vybral jiný nástroj. Zlákal ho lesní roh, i přes varování ředitelky, že učit se hrát na lesní roh je velmi obtížné. Začal ho tedy učit pozounista Jan Ludvík. Václav Čurda vzpomínal na svůj první koncert v gymnaziální aule, kde hrál s kamarádem několik národních písní v úpravě pro dva lesní rohy. Pak ho začal vyučovat Jaroslav Kohout a prožil s dechovým souborem jeho

¹¹⁸ *Příloha ke školní kronice, Ve stopách české dechové školy*, str. 86.

¹¹⁹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 46 – 47.

¹²⁰ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 47.

slavné dny. V Praze zahrál profesoru konzervatoře Vladimíru Kubátovi a po úspěšném složení zkoušky byl přijat. Absolvoval v Kubátově třídě. Později se stal členem Jihočeského symfonického orchestru, orchestru Jihočeské opery a Jihočeského dechového kvinteta.

Helena Poláčková-Vaňková byla také žačkou třeboňské hudební školy, kterou absolvovala před odchodem na pražskou konzervatoř.¹²¹ K hudbě ji vedl její otec, učitel, houslista, violoncellista a až do roku 1969, kdy byl přeložen na školu v okolí Prahy, člen Třeboňského symfonického orchestru. Helena Poláčková-Vaňková se učila hrát na housle u Pavla Kutmana a později u Zdeňka Brůny, v jehož třídě také absolvovala. Na třeboňské škole se vůbec poprvé dostala do styku s komorní hudbou. Hrála první housle ve smyčcovém kvartetu pod vedením Zdeňka Brůny s velikou chutí a zaujetím, ač byla nejmenší z hráčů. Vybavilo se jí, jak s dalšími třemi dívkami na první hodině nacvičovaly volnou větu ze Schubertova kvarteta Es dur. Zdeněk Brůna ji poslal k posouzení hry k profesorce Noře Grumlíkové do Prahy na přehrávku, která rozhodla o tom, že se bude věnovat hudbě profesionálně. Na konzervatoři se dostala do třídy profesora V. Vacka, u něhož také absolvovala koncertem Bohuslava Martinů. Tento koncert zahrála rovněž při konkurzu do Státního východočeského komorního orchestru v Pardubicích, jehož se později stala členkou. Kromě houslí studovala Helena Poláčková-Vaňková i hru na klavír u Jaroslava Kohouta. Na konzervatoři navštěvovala hodiny komorní hudby a hrála též v klavírním triu, s nímž se zúčastnila soutěže v září 1974 v Kroměříži.

Zorka Hromádková-Krásná pocházela z muzikantské rodiny.¹²² Otec a strýc byli operními pěvci v jihlavské, brněnské a ostravské opeře. Matka, učitelka, také studovala zpěv a hostovala v operách i na koncertech. Dědeček byl regenschorim a profesorem na konzervatoři v Brně a pradědeček varhaníkem a učitelem hudby ve Žďáře nad Sázavou. Její rodiče brzy poznali schopnosti i zaujetí pro hudbu a zapsali dceru na třeboňskou hudební školu. Na své učitele ráda vzpomínala. Ředitelka Vlasta Nývltová ji učila hrát na klavír a na hudební teorii docházela k Jaroslavu Kohoutovi. Vlasta Nývltová jí dávala už od útlého dětství mnoho cenných příležitostí, aby si zvykla vystupovat na pódiu, což bylo velice důležité. Veřejné vystupování se jí tak stalo samozřejmostí a získané zkušenosti se velmi dobře hodily později na konzervatoři. Tam studovala hru na

¹²¹ BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 48.

¹²² BRŮNA, Z., *25 let LŠU v Třeboni*, str. 47.

violoncello u profesora Sádla a současně hru na violu da gamba u profesora Horáka. Po absolutoriu založila spolu se čtyřmi spolužáky komorní soubor Collegium flauto dolce. Repertoár byl složen převážně z renesančních skladeb na staré nástroje, jako např. viola gamba, zobcová flétna, loutna, cembalo, bicí. Koncertovali v Čechách i v zahraničí. Nejčastěji v historických prostorách, na zámcích a hradech. Často oblékali stylové, dobové kostýmy. V měsíci září hrávali obvykle na hradě Karlštejně. Dojem, který měl návštěvník historických zámků a hradů, jejich hra ještě umocňovala. V inspirujícím prostředí se tak posluchači seznamovali s hudbou vsutku hodnotnou, která jim byla podávána takto nevtíravou cestou. Požitek ze staré hudby byl jistě o to zajímavější, intenzivnější a bezprostřednější, když mohli návštěvníci vidět dobové nástroje zblízka a být tak přímo u zdroje hudby.

STANISLAVA BLAŽÍČKOVÁ

Stanislava Blažíčková se narodila 20. dubna 1960 a na Základní uměleckou školu v Třeboni nastoupila jako ředitelka 1. srpna 1994 a působí zde dodnes.¹²³ Vystudovala na pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích obor ruský jazyk – hudební výchova a jako absolventka Janáčkovy akademie múzických umění v Brně vyučuje zpěv. Příležitostně zpívá se sborem Janáčkovy opery, např. na festivalu Bohuslava Martinů v Poličce, na inauguraci morového sloupu v Olomouci, na festivalu v Hradci Králové, atd., občas mívá samostatné koncerty.

S jejím příchodem prošla škola mnoha změnami. Dne 1. ledna 1995 přešla ZUŠ na právní subjektivitu jako příspěvková organizace, zřizovatelem se stal Školský úřad Jindřichův Hradec.¹²⁴ Výuku školy zajišťovalo 16 interních pedagogů a 4 externí. Přechodem na právní subjektivitu a vlastní hospodaření přijala nová ředitelka vzhledem k malému počtu žáků na jednoho učitele taková organizační opatření, která měla zefektivnit chod školy a zlepšit pedagogické výsledky jednotlivých učitelů. Cílem opatření bylo zkvalitnit výuku, rozšířit obory, tj. hudební a výtvarný a otevřít obor taneční. Dále zapojit učitele a žáky do kulturního života města i treboňských lázní a vytvořit učitelům takové pedagogické zázemí, které by je uspokojovalo jak finančně, tak i profesně a zvyšovalo jejich prestiž v očích veřejnosti. Tato opatření provázely i mnohé personální změny.

¹²³ Tyto údaje poskytla osobně paní ředitelka Stanislava Blažíčková.

¹²⁴ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1995/1996.

V září 1995 vyučovalo v ZUŠ 17 interních učitelů a 2 učitelé externí. Bylo otevřeno taneční oddělení, ve škole se tedy učilo 385 žáků. Za školní rok 1994/1995 se konalo 25 koncertů, z toho dva absolventské, koncert učitelů a třídní přehrávky, které byly v každé třídě povinné dvakrát v roce. Koncertovalo se v sálech lázní Aurora a Berta a také v aule gymnázia. Úspěšně byl zahájen cyklus výchovných koncertů pro žáky základní školy a gymnázia – tento školní rok se jich konalo sedm.

Výtvarný obor vystavoval pro veřejnost práce žáků, ve výtvarné soutěži pořádané městskou knihovnou získali první místa. Řada žáků z hudebního oddělení zahajovala výstavy a účinkovala na matiné Gymnázia Třeboň. Jedna z výstav se konala v Litvě.

Ve školním roce 1995/1996 patřila k ZUŠ Třeboň tři detašovaná pracoviště, která má škola dodnes: Lomnice nad Lužnicí, Suchdol nad Lužnicí a České Velenice. Na všech pobočkách se vyučuje klavír, přípravná hudební výuka a hudební nauka.

V březnu 1996 organizovala ZUŠ oblastní soutěž akordeonových souborů, organizace se ujala i v následujícím roce. Jedna žákyně se zúčastnila Kociánovy houslové soutěže. V žesťovém a smyčcovém oddělení se vyskytl problém nedostatku učitelů – Pavel Kutman odešel ze zdravotních důvodů do důchodu, a proto chyběl vyučující na housle. Také bylo nutné přijmout kvalifikovaného pedagoga na žestě – trombon, trubka, lesní roh.

Úspěšně se rozběhl nově zavedený taneční obor – nastoupilo 50 žákyň, vyučoval Jiří Hruška, který vystudoval Lidovou konzervatoř v Praze, obor pantomima. Plánovaná vystoupení však překazila epidemie chřipky. Škola také řešila problém výukových prostor. Balet se musel provizorně vyučovat v učebně hudební nauky, která sloužila zároveň jako koncertní sál. Bylo nutné nainstalovat tyče a zrcadla a upravit podlahu. Sál tak byl maximálně využit, ale chyběly prostory na další obory. Výtvarný obor se vyučoval za souhlasu Obchodní akademie Třeboň v místnostech internátu OA, který se nachází v třeboňském zámku.

V následujícím školním roce ZUŠ otevřela pro předškolní děti a žáky prvních tříd ZŠ přípravnou hudební výuku, která se velmi osvědčila – přihlásilo se 30 žáků z prvních tříd a z mateřské školy.¹²⁵ Vyučovalo se částečně v budově ZUŠ a MŠ, což přinášelo mnohé nepříjemnosti, proto byla později výuka přesunuta pouze do ZUŠ.

¹²⁵ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1996/1997.

Škole se podařilo založit Junior Big Band orchestr, který pravidelně účinkoval na koncertech. Těch bylo v tomto roce uskutečněno 30: 20 školních, 4 absolventské, 2 výchovné a 4 koncerty Junior Big Bandu. Každá třída měla dvakrát do roka přehrávku. Žáci také vystupovali na vernisážích.

V dalším roce se vyřešil problém nedostatku učitelů.¹²⁶ Byli přijati absolventi konzervatoře pro obor trubka (Pavel Hovorka – konzervatoř Plzeň), flétna (Marie Nerudová – konzervatoř Brno), trombon (Marcel Štroncer – konzervatoř Brno a JAMU Brno) a housle (Jana Šimková – konzervatoř České Budějovice). Velmi výhodně se jevila i z toho plynoucí návaznost na konzervatoře – učitelé měli zájem o práci v ZUŠ a sami si vyhledávali nové talenty, které na základě vlastních zkušeností připravovali k přijímacím zkouškám na konzervatoře.

Výtvarný obor se konečně přestěhoval ze zámku do hlavní budovy školy a došlo ke zkvalitnění výuky, zlepšení docházky žáků a také se do tohoto oboru přihlásilo více dětí. Výuka byla rozšířena o keramický kroužek – škola zakoupila hrnčířský kruh a zařídila v přízemí keramickou třídu. Výuku vedla Jana Řeřábková, absolventka SPŠ Prachatice (vychovatelství). Zájem o tento obor byl mimořádný.

Uskutečnilo se 23 koncertů, třídní přehrávky a nadále pravidelná vystoupení na vernisážích. Škola uspořádala oblastní soutěž dechových orchestrů, dva soubory se účastnily soutěže tanečních orchestrů v Pelhřimově. Jedna žačka v ústředním kole pěvecké soutěže obsadila ve své kategorii čtvrté místo. ZUŠ uspořádala dvě velké výstavy výtvarných prací žáků v budově školy. Výstavy byly přístupné veřejnosti a především žákům mateřské a zvláštní školy a obou základních škol.

Ve školním roce 1998/1999 byla personálně i odborně zajištěna výuka klarinetů, příčných fléten a žesťových nástrojů.¹²⁷ Vyučujícího žesťových nástrojů se sice podařilo přijmout, ale v tomto oboru se jedná o dlouhodobý problém nejen školy, ale i celého regionu, neboť nejsou učitelé ani žáci – chybí i studenti na konzervatořích. Tyto potíže jsou specifické pro Jižní Čechy, ale neplatí např. v Praze, Brně, atd. Paní ředitelka si naplánovala založení dechového orchestru, který po odchodu Jaroslava Kohouta škole chyběl. To je však práce na řadu let.

Nově škola nabídla rodičům výuku dětí v tzv. blocích, kde se za nižší školné mohlo vyučovat více oborů, např. přípravná hudební výchova v kombinaci s tanečním

¹²⁶ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1997/1998.

¹²⁷ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1998/1999.

či výtvarným oborem. Přineslo to však mnohé problémy, zejména finanční, proto byla tato novinka v dalším školním roce zrušena.

Pro hudební nauku se podařilo vyčlenit speciální třídu, tudíž v koncertním sále se vyučuje pouze balet. Problém nedostatku učeben však zůstal, škola nutně potřebovala zvýšit počet místností vhodných k výuce i vizuální úroveň. Na slíbené místnosti v Novém dvoře čekala ZUŠ již pět let a počet dětí se mezitím téměř zdvojnásobil.

Výtvarný obor řešil nepříjemnosti, které vyplynuly z místní velké konkurence v této umělecké oblasti. Výtvarné činnosti se totiž vyučovaly v Třeboni i v Domě dětí a mládeže a v mateřské škole Sluníčko, kde byla zřízena soukromá keramická dílna. Výtvarný obor uspořádal výstavu absolventských a žákovských prací v divadle a připravila několik žáků na střední umělecké školy a na vysoké školy.

Do tanečního oboru se přihlásilo 54 žáků. Zájem se zvýšil, neboť taneční výchova směřovala k tvůrčí pohybové práci a k pantomimě. Vybrané děti spoluúčinkovaly na vánočním koncertě ZUŠ v lázních Aurora a na závěr školního roku měla celá třída baletu samostatný taneční večer. Škola však řešila problém šaten pro všechny kolektivní předměty, protože budova ZUŠ byla před více než padesáti lety zřízena jen pro hudební obor.

V tomto školním roce se uskutečnilo 15 koncertů, třídní přehrávky a vernisáže. Žáci účinkovali na benefičním koncertu škol pro děti z Kosova a 6 žáků velmi úspěšně hrálo na benefičním koncertu pro postižené děti z dětských domovů pod záštitou UNICEF, který se konal v Třeboni 10. července 1999.

Již zmíněný problém v oboru žesťových nástrojů se zdál být na dobré cestě k vyřešení ve školním roce 1999/2000, neboť trombon a další nástroje vyučoval Pavel Jech, stále ještě posluchač konzervatoře v Českých Budějovicích.¹²⁸ Projevil zájem o založení malé dechové kapely z dětí školy – sám byl kapelníkem dechového souboru Vysočina. Žesťové oddělení bylo však úplně v začátcích a z nápadu nakonec sešlo.

Personálně a odborně na dobré úrovni byl vyučován klarinet, příčná flétna a zobcová flétna. Miroslava Kuklová (konzervatoř České Budějovice, obor klarinet) se začala věnovat flétnovému souboru a výuce hudební nauky. Úspěchy v oddělení dřevěných dechových nástrojů se projevily i v soutěži základních uměleckých škol: z okresního do krajského kola postoupili tři hráči na klarinet a jeden na příčnou flétnu.

¹²⁸ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1999/2000.

Do pěveckého oddělení ředitelky Stanislavy Blažíčkové docházelo osm dívek. Lenka Kotrbová, žákyně 5. ročníku, se připravovala na konzervatoř v Českých Budějovicích a byla přijata, v celostátní soutěži ZUŠ se umístila na druhém místě, první místo však porota neudělila. Také se jako jediná Jihočeška zúčastnila Duškovy pěvecké soutěže v Praze, kde skončila druhá. V mezinárodní pěvecké soutěži na Slovensku získala 3. místo ve své kategorii. Dále účinkovala na koncertě v Gmündu v Rakousku a na závěrečném koncertě v Heidenreichsteinu.

Žáci výtvarného oboru poslali své práce do soutěže Katechetického centra při biskupství v Českých Budějovicích a jedna kolektivní práce byla vybrána do národní soutěže a přehlídky. Na konci roku se konala první vernisáž s výstavou prací žáků v zámecké galerii a následovaly vernisáže pořádané Informačním a kulturním střediskem v Třeboni a soukromou galerií Míšek.

V tanečním oboru se podařilo zajistit profesionálního korepetitora z divadla (Jan Zimmel, doprovázeč opery Jihočeského divadla v Českých Budějovicích). Celé oddělení se účastnilo krajské přehlídky tanečních a baletních souborů, kde se nejlépe umístilo na druhém místě taneční duo.

V sále ZUŠ nebo v lázních Aurora se konalo 19 žákovských koncertů, dále 4 absolventské a 4 výchovné koncerty pro ZŠ, třídní přehrávky a taneční večer.

V dalším školním roce se ředitelce podařilo připravit spolu s kolegy z třeboňské ZUŠ krajské kolo soutěže dechových a tanečních orchestrů.¹²⁹ V roce 2000 vznikl malý trubkový soubor, ze žáků ZUŠ (nejprve ve složení: Miroslav Kajan, Martin Prášil, Radek Matoušek, Vít'a Dvořák, později Prášila a Dvořáka nahradil Ondřej Novák a Pavel Dvořák).¹³⁰ Soubor řídil a o program se staral Pavel Hovorka (Konzervatoř v Plzni, obor trubka). Z repertoáru lze uvést nejen klasické skladby a fanfáry, ale i úpravy populárních písní a vlastní tvorbu. Soubor zažíval díky přitažlivému aranžmá skladeb úspěchy na městských kulturních akcích, školních koncertech i přehlídkách dechových orchestrů. Jeho činnost však bohužel skončila 30. června 2004 (Pavel Hovorka musel ze ZUŠ odejít, Radek Matoušek byl přijat na Konzervatoř v Českých Budějovicích, obor trubka).

ZUŠ začala spolupracovat s Karlem Immervollem, ředitelem hudební školy v Rakousku, na programu PHARE a společně pořádali varhanní kurzy. Těchto kurzů se

¹²⁹ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2000/2001.

¹³⁰ *Stránky bývalých trumpetistů ZUŠ Třeboň* [online], Třeboň: ZUŠ, 2004, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <<http://www.zus.unas.cz/>>.

účastní žáci ZUŠ v Třeboni i další zájemci z České republiky spolu s mladými muzikanty z celého Rakouska. Tato spolupráce vydržela i následující roky a trvá dodnes.

Následující školní rok se konalo 22 koncertů žáků pro veřejnost, 5 absolventských koncertů a 7 výchovných.¹³¹ Výtvarné oddělení uspořádalo vernisáž a výstavu prací žáků, taneční obor vystupoval v divadle. Výtvarně-dramatická skupina KOF se zúčastnila festivalu „Okolo Třeboně“. Významné umístění získala žačka klavíru – první místo v celostátní soutěži „Per quattro mani“ v Brně, cena absolutního vítěze za interpretaci skladby Antonína Dvořáka.

Ve školním roce 2002/2003 byl otevřen nový předmět Hra na violoncello, který začala vyučovat Lenka Maděrová, absolventka konzervatoře v Českých Budějovicích.¹³² Co se týče aktivit žáků školy, konaly se pravidelné měsíční koncerty v lázních Aurora, koncerty v sále školy, výchovné koncerty pro základní a mateřské školy, taneční představení v lázních Aurora, výstava výtvarného oboru v budově ZUŠ, vystoupení žáků školy na otevření Kulturního centra Roháč a následný vánoční koncert tamtéž a koncerty žáků na vernisážích ve Výstavním sále města Třeboň.

Škola 26. března 2003 organizovala krajské kolo soutěže tanečních souborů, v níž dostala žákyně ZUŠ zvláštní cenu za taneční ztvárnění skladby. Opět se konala celostátní soutěž „Per quattro mani“, tentokrát v Praze, v níž se účastnily dvě dvojice a získaly třetí místo v I. kategorii, druhé místo ve II. kategorii a cenu za interpretaci povinné skladby.

Žáci hráli i na soutěžích ZUŠ. Z okresního kola v Dačicích postoupilo 13 žáků do krajských kol. V oboru příčná flétna získali třetí místo, klarinet první místo, druhé místo a dvakrát třetí místo, trubka druhé místo a zpěv dvakrát druhé místo.

Studentky výtvarného oboru se podílely na přípravě festivalu animovaných filmů ANIFEST v Třeboni a také tam vystupovaly. Výtvarný obor pořádal vernisáž a výstavu v kině a v objektu Besedy.

Čtyři žáci se hlásili na konzervatoře a všichni byli přijati: hráč na klarinet do Českých Budějovic, klarinetistka do Kroměříže, zpěvačka do Bratislavy a klavíristka do Českých Budějovic (byla přijata přímo do 2. ročníku). Dále se žáci připravovali na VŠ hudebního směru a na střední výtvarnou školu.

¹³¹ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2001/2002.

¹³² Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2002/2003.

Škola konečně po letech prošla významnou rekonstrukcí. Inovaci potřeboval koncertní sál – místnost získala nové pódium a žaluzie. Byly opraveny a nově vypořstavovány všechny dveře. Město souhlasilo s novým pokrytím střechy a nechalo udělat nový přívod vody a odpady. Na klavírech byla provedena oprava mechaniky a generální opravu si vysloužilo prastaré velmi ceněné křídlo Steinway.

Ve školním roce 2003/2004 se opět konala mnohá hudební vystoupení, z nichž by bylo vhodné zmínit koncert k příležitosti vstupu České republiky do Evropské unie.¹³³ Dalšíh koncertů zorganizovala škola 43, dále také vernisáž a výstavu prací žáků výtvarného oboru, vystoupení na vernisážích, které pořádalo město, vystoupení tanečního oboru v divadle a účast na soutěžích ZUŠ. Významná byla mezinárodní pěvecká soutěž Imricha Godina na Slovensku, kde žačka Stanislavy Blažíčkové získala páté místo.

Z dalších aktivit žáků ZUŠ lze uvést krajskou přehlídku tří dechových souborů v Lužnici (skupina trumpetistů ZUŠ získala zvláštní ocenění starosty Lužnice), vystoupení žáků tanečního oboru v Berouně, vystavování výtvarných prací žáků na Květinovém dni ve Schremsu v Rakousku a pořádání krajského kola soutěže dechových a tanečních orchestrů.

Po rozpadu malého trubkového souboru založil v roce 2003 nový dechový soubor Petr Graman (konzervatoř v Českých Budějovicích, obor pozoun). O jeho nynějšíh záměrech informuje na internetu: „*V současné době se dechový orchestr věnuje zkoušení nového repertoáru, který bude prezentovat na řadě akcí v první polovině roku 2007. Mezi ně patří např. Lužnická nota (květen), Setkání dechových hudeb v Třeboni (květen – červen), Večírtek tanečního oddělení ZUŠ (květen – červen) či Vernisáž výtvarného oboru ZUŠ (červen).*“¹³⁴

Mnozí učitelé ze ZUŠ se věnují také rozmanité mimoškolní hudební činnosti. Petr Graman hraje v Třeboňském symfonickém orchestru, v symfonickém orchestru v Jindřichově Hradci, v Temelínské dechovce a v orchestru Metroklub v Českých Budějovicích. Lenka Maděrová (nyní Pelouchová) se věnuje komorní hře. Miroslava Kuklová hraje na klarinet v dechovém souboru. Mgr. Jitka Balcarová učí hudební výchovu na ZŠ v Lomnici nad Lužnicí, kde již dlouhá léta vede dva pěvecké sbory – Zvoneček (z žáků prvního stupně) a Racek (z žáků druhého stupně). Také hraje (či

¹³³ Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2003/2004.

¹³⁴ *Základní umělecká škola v Třeboni* [online], Třeboň: ZUŠ, vložil Petr Graman, 18. 12. 2006, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=31>>.

v minulosti vypomáhala hrou na klávesové nástroje nebo varhany) v rozličných místních kapelách (Horizont, Skupina Ády Novotného). Většina ostatních učitelů dává ještě soukromé hodiny.¹³⁵

Personální zabezpečení školy:¹³⁶

Stanislava Blažíčková – ředitelka, zpěv

Jitka Balcarová – klavír

Roman Dašek - housle

Václav Dittrich – viola, klarinet, zobcová flétna, zástupce školy

Lucie Dušková – zobcová a příčná flétna

Petr Graman – tenor, baryton, pozoun, trubka, zobcová flétna

Alena Kohoutová – klavír, zástupce školy

Martina Krausová – klavír

Stanislav Kubín – kytara

Miroslava Kuklová – klarinet, zobcová flétna

Mária Miklošová – klavír, hudební nauka

Michal Pacalaj – kytara

Jana Pavlatová – příčná a zobcová flétna, klavír

Lenka Pelouchová – violoncello, hudební nauka

Vlastimil Rajecký – klavír, korepetice

Vilém Roženský – výtvarná výchova

Jana Řežábková – výtvarná výchova

Hana Samcová – akordeon, klavír

Lenka Slaninová – akordeon, PHV

Vladimíra Strnadlová – taneční a pohybová výchova

Jitka Šanderová – klavír

¹³⁵ Informace pocházejí od paní ředitelky Stanislavy Blažíčkové a jednotlivých učitelů ZUŠ.

¹³⁶ *Základní umělecká škola v Třeboni* [online], Třeboň: ZUŠ, vložil Petr Graman, 2006, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=33>>.

ZÁVĚR

Ve stručném popisu hudebního života v jihočeském lázeňském městečku Třeboň jsme dospěli od 16. století až na počátek století dvacátého prvního. Třeboň vždy byla, je, a bude městem, kde se hudbě i jinému umění daří, a to nejen díky mohutnému kulturnímu zázemí a ochotě místních obyvatel, ale i podpoře státu a konečně i Evropy. Na rozvoji městečka a kultury v něm se podílí mnoho fondů Evropské unie (např. PHARE). Také se uchází o začlenění do UNESCO. A tak je Třeboň právem perlou Jižních Čech, zasazenou v malebné krajině uprostřed rybníční soustavy.

Jak již bylo uvedeno, Třeboň se pyšní dlouholetou hudební tradicí, jejímiž plody jsou v současné době zpěvácký spolek Pěslav – Ozvěna, Třeboňský lázeňský symfonický orchestr a hlavně instituce, vychovávající budoucí generace hudebníků, totiž Základní umělecká škola, z níž vyšli už mnozí vynikající umělci, kteří se dobře prosadili ve svém oboru. Současná ředitelka spolupracuje s rakouskými hudebníky, pořádá koncerty, výstavy, přehlídky, soutěže a výborně připravuje se svým pedagogickým sborem své svěřence k přijímacím zkouškám na konzervatoře a jiné školy s uměleckým založením. V své práci chce i nadále pokračovat s minimálně stejnými úspěchy. Jistě se jí bude dařit.

SOUPIS ZDROJŮ

1. BRŮNA, Zdeněk, *10 let Třeboňského symfonického orchestru*, Třeboň, tiskly Jihočeské tiskárny, n. p., České Budějovice, říjen 1969. Almanach k výročí Třeboňského symfonického orchestru.
2. BRŮNA, Z., *25 let Lidové školy umění v Třeboni*, Třeboň, Jihočeské tiskárny n. p. Č. Budějovice, 1974, str. 29. Almanach k výročí ZUŠ v Třeboni.
3. BŘEZAN, Václav, *Životy posledních Rožmberků I. a II.*, Praha, Nakladatelství Svoboda, 1985
4. ČERNUŠÁK, Gracian, *Dějiny evropské hudby*, Panton Praha, 1974
5. ČERNÝ, J., KOUBA, J., LÉBL, V., LUDVOVÁ, J., PILKOVÁ, Z., SEHNAL, J., VÍT, P., *Hudba v českých dějinách*, Supraphon, o. p., Praha, 1983
6. *České sbory* [online], [citováno 2007-04-11], dostupné z URL: <<http://www.ucps.cz/portal/cz/08-06-index.php>>.
7. KRÁL, Miroslav, *Hejtman – Chlumský zpravodaj* (měsíčník), Obecní úřad Chlum u Třeboně, říjen 2003
8. KOVÁŘÍK, Vladimír, *Literární toulky po Čechách*, Albatros Praha, 1984
9. *Kronika třeboňského symfonického orchestru*
10. *Město Třeboň* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL: <<http://www.mesto-trebon.cz/ksr/ksr.asp?neziskoveorg>>.
11. *Pěslav – Ozvěna*, vydal Dům kultury ROH v Chlumu u Třeboně, Jihočeské tiskárny, n. p., České Budějovice, 1984, str. 5 – 7. Almanach k výročí Pěslavu – Ozvěny.
12. *Příloha ke školní kronice*, ZUŠ Třeboň
13. *Stránky bývalých trumpetistů ZUŠ Třeboň* [online], Třeboň: ZUŠ, 2004, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <<http://www.zus.unas.cz/>>.
14. *Třeboňský lázeňský symfonický orchestr* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-17], dostupné z URL <<http://www.tlso.unas.cz/historie.html>>.
15. *Třeboňský lázeňský symfonický orchestr* [online], Třeboň, [citováno 2007-02-17], dostupné z URL <<http://www.tlso.unas.cz/hraci.html>>.
16. *Základní umělecká škola v Třeboni*, [online], Třeboň: ZUŠ, vložila MgA. Stanislava Blažíčková, 2006, [citováno 2007-02-12], dostupné z URL <<http://www.zustrebon.cz/index.php?articleid=10>>.

17. *Základní umělecká škola v Třeboni*, [online], Třeboň: ZUŠ, vložila MgA. Stanislava Blažíčková, 2006, [citováno 2007-02-12], dostupné z URL <http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=28>.
18. *Základní umělecká škola v Třeboni* [online], Třeboň: ZUŠ, vložil Petr Graman, 18. 12. 2006, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=31>.
19. *Základní umělecká škola v Třeboni* [online], Třeboň: ZUŠ, vložil Petr Graman, 2006, [citováno 2007-02-13], dostupné z URL <http://www.zustrebon.cz/index.php?categoryid=33>.
20. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1995/1996*
21. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1996/1997*
22. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1997/1998*
23. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1998/1999*
24. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 1999/2000*
25. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2000/2001*
26. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2001/2002*
27. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2002/2003*
28. *Výroční zpráva ZUŠ v Třeboni za rok 2003/2004*

OBSAH

ANOTACE	3
PODĚKOVÁNÍ	4
ÚVOD	5
HUDEBNÍ ŽIVOT V TŘEBONI – HISTORICKÝ VÝVOJ	8
Od Petra Voka do doby národního obrození	8
Pěslav a Třeboňská filharmonie	11
Další hudební tělesa	15
Poválečná doba a Třeboňský symfonický orchestr	18
40. léta	18
50. léta	19
60. léta	25
70. léta	30
80. léta	34
Současnost	36
ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA V TŘEBONI	39
Jiří Grepl	39
Vlasta Nývltová	43
Jaroslav Kohout	45
Soutěže	54
Někteří významní absolventi	57
Stanislava Blažíčková	60
ZÁVĚR	68
SOUPIS ZDROJŮ	69
OBSAH	71

